

אמור תשפ"ג

תהלתו בקהל הסודרים

דברי תורה, סיפורים ומשלים מאת המנהל הר"ח ר' יצחק אהרן קליין שליט"א

גליון תס"ה

ומטיב מעשיו ודרכיו אזי נמצא בתחילת המספר ואז יכול להרויח הרבה מיוחסו, כי יחשוב לעצמו מה חשובים מעשיו לעומת מעשי אבותיו ועי"ז יגיע לדידי הכנעה ושפלות.

איתא בס' תולדות יעקב יוסף פרשת צו, כי יש אנשים שרוצים להתנשאות על הבריות על כן לובשים בגד משי שיחשבו עליהם שהם מכובדים, אבל באמת לבישת בגדי משי אינם כלל לכבוד ולתפארת אלא להיפך כי המשי בא מתולעת ורימה וכאשר מלביש עצמו בזה יתבונן שיסודו מעפר וסופו לעפר, וזה מאד מאד הוי שפל רוח כשיחשוב שתקות אנוש רימה, 'אנוש' רומז על אנשים הפחונים (דור אנוש) שלובשים בגדי משי להתפאר בפני הבריות אלא יחשוב ויתבונן מה הוא משי שנארג מרימה ותולעה ועי"ז בא להכנעה וענוה כראוי, וא"כ התכלית של הלוּבש בגד משי הוא לבא להכנעה ולא להתפאר בלבישתם.

וספרתם לכם ממחרת השבת

דרשו חז"ל במנחות סה: ממחרת יו"ט הראשון של פסח. צריך להביז למה באמת לא כתבה התורה בפירוש ממחרת הפסח.

כתב מהר"ד מבעל"א זי"ע, שיש ב' מיני קדושה 'קדושת שבת' ו'קדושת יו"ט', וההבדל ביניהם, ש'קדושת יו"ט' נמשכת ע"י התעוררת דלתא מצד ישראל וע"כ אומרים אז בנוסח הקידוש מקדש ישראל והזמנים, כי כל קדושת הזמנים באה ע"י בני". מש"כ 'קדושת השבת' אינה תלויה בישראל אלא באה בהתעוררת דלעילא כמ"ש ביצה טו, מתנה טובה מבית גניזו של הקב"ה ואין צריך לעשות שום פעולה מלתת ע"כ אומרים רק מקדש השבת. אבל קדושת חג הפסח אף שהיא יו"ט אבל הוא כעין קדושת שבת כי הוא בא מהתעוררת דלעילא בלבד, שהרי במצרים לא היה להם שום זכות להגאל, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו גילה עליהם וגאלם, ע"כ נקרא יו"ט פסח בשם שבת כי קדושתו דומה לקדושת שבת שבה מלמעלה. (אמרות טהורות)

שבע שבתות תמימות תהינה

בס' 'קהלת משה' מרבי משה מקאזניץ זי"ע, שהכוונה 'תמימות תהינה' קאי על ישראל שהם צריכים להיות תמימים ומתוקנים ע"י תיקון הו' מדות אצנתה"י.מ. לכאורה לפי"ז היה צריך לכתוב תמימות 'היו' ולא 'תהינה'. אלא יש ליישב דהנה הקב"ה נתן לבני"י תריג מצוות שייקים כולם, אבל אין ביד כל אדם לקיים כולם ממש כי יש מצוות ששייך לכהנים, ויש מצוות התלויות בארץ. רק העצה לזה, כאשר כל ישראל מקושרים יחד באהבה ע"י"ז או יש לכל אחד חלק בכלם, וכן בו' המידות יאמר אדם איך אוכל לתקן כל המדות אבל העצה לזאת להתאגד ולהתקשר באחדות ע"י שכל אחד עובד על מדה אחרת וכך נתקנים כל המדות בשלימות, והוה תמימות תהינה היינו כל הו' מדות תהינה שלימות. (אמרות טהורות)

את ה'בית יד' של בגדו והכה בידו על השולחן ואמר: 'איך היים ווארטן' [אני מצוה להמתין]. וכל זמן שדברו השניים בד"ת לא נסתלק הגוסס. (בשם האבני נור)

אמור אל הכהנים בני אהרן

איתא בספ"ק נועם אלימלך, כי יש ב' סוגי צדיקים, יש כאלו שאבותיהם לא היו צדיקים אלא הם בכח עצמם נודרכו מכל מדות רעות ונתקדשו מכח פרישתם עד שנהיו צדיקים, ויש בנם של קדושים ומכח קדושת האבות נמשך גם עליהם. וההבדל ביניהם, כי אלו שאבותיהם היו פשוטים - הם נכנעים תמיד, כי אין להם מה להתפאר ועל מי לסמוך ולכן אין הם עלולים ליפול ממדרגתם. מש"כ בני"י כ' יולים להתנאות בייחוסיהם ויכולים לבא לידי גאוה שעל ידי עלולים ליפול ממדרגתם. ולכן אמור אל הכהנים - המיוחסים, כי הם 'בני אהרן' לנפש לא יטמא שלא יטמאו נפשם בגאוה כי תועבת ה' כל גבה לב, אלא יהיו תמיד בהכנעה וענוה ואז יהיה להם תועלת מייחוסם. (אמרות טהורות)

טעם לספירת העומר

ספירה אומרים 'הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה בב"א", שנזכה שהספירה שאנו סופרים יהיה למטרת הבאת שתי הלחם בבית המקדש ושיקרב מנחה חדשה לה'. עוד טעם כיון שהימ העומר הם ימי דין ומשפט רשעים בגיהנם, כמו שמוזכר במשניות עדיות פרק ב' משנה י', וגם שהיה מגיפה בתלמידי רבי עקיבא ולכן אין מברכים שהחינו והגיענו לזמן הזה של צער ודין.

הוציא מלבן של צדוקים

יש להבין מדוע אין אומרים היום יום ראשון לעומר אלא יום אחד לעומר, ויש לתרץ כדי להוציא מלבן של צדוקים שהיו אומרים "ממחרת השבת" הכוונה ליום ראשון שתמיד מתחילין לספור ביום ראשון לאחר השבת ממש, ולכן אומרים יום אחד ואין שייך לשבת אלא יום אחר יום טוב.

הכהנים בני אהרן - עוד בענין היחוס

מעשה היה אצל הר"ק הר"ר אלימלך זי"ע, שכאשר הגיע אליו הרה"ק מראפשיץ זי"ע בפעם הראשונה לא רצה לקבלו, ואמר לו איני צריך ליחסנים כי היה בנש"ק, והתחיל לבכות, ואמר מה אני אשם שאבי היה צדיק ומה אני אשם שאני יחסן. ואז אמר לו הרבי ר' אלימלך שיכול להישאר אצלו כי מה שמסרב לקבל בנש"ק כי בדרך כלל הם מתגאים ביחוס שלהם, אבל אחרי שראה שיש לו לב נשבר א"כ אדרבה רוצה שיישאר אצלו. ואמר רבי פנחס מקוריץ שיחוס דומה ל"קאלדרע" (שמיכה), שאם מניחים בתוכו אבן יישאר האבן קר ולא יתחמם לעולם, אבל אם מכסים בהם אדם אז הוא מתחמם ע"י גוף האדם ואח"כ מתחמם הוא את האדם. כמו כן בענין היחוס, שאם האדם עצמו נוהג כראוי יקבל תועלת מהיחוס, אבל אם הוא עצמו אינו מתחמם כלל, לא יועיל לו כל היחוס.

וכן אמרו בשם האמרי חיים זצוק"ל, שיחוס הוא כמו מספר -0(נול), שיכולים לכתוב כמה פעמים 0 ולא יהיה לזה שום ערך, רק כאשר יכתוב בתחילה מספר 1 או נהפכים כולם לחשבון עצום וגדול. כ"כ אם האדם אינו לוקח עצמו לעבודת השי"ת אז כל ענין היחוס שלו הוא אפס וכולם ולא יועיל לו מאומה, אבל אם מציג עצמו

ולקחתם לכם ביום הראשון

הובא במדרש כאן עה"פ הזה, הה"ד 'תודיעני אורח חיים שובע שמחות וכו', אל תקרא 'שובע' אלא 'שבע' מצוות שבחג. ד' מינים, סוכה, חגיגה, שמחה. משל לד' אנשים שבאו לדין ואין אנו יודעים מי נוצח, מאן דנסיב בידו כף תמרים או צמח אחר או איזה חפץ ידעין שהוא ניצח. כך ישראל ואומות העולם נדונים בר"ה ויו"כ לפני ה', ושירי האומות מקטרגים על ישראל ואין אנו יודעים מי ניצח, כיון שרואים את ישראל ובידם ה-ד' מינים יודעים שהם ניצחו. ויש להבין איך מראה ה' מינים על ניצוח בדין. וי"ל עפ"י העובדא, שפעם אחת נקלע אחד הצדיקים לאיזה עיר קטנה והתאכסן בבית אצל אדם פשוט, ונודע לו שם שבנו של בעה"ב נעשה היום בר מצוה אבל לא ראה שום הכנה לזה, וכששאל אותו, אמר לו שהוא מקמץ על ממונו ולכן אין עושה כלום. הצדיק כשראה זאת אמר לבעה"ב הזמן סעודה גדולה לכבוד הבר מצוה ואני אשלם הכל ואני אפרש תוך הסעודה טעם הדבר. ואכן פתח פיו תוך הסעודה ואמר, הנה הקב"ה דן

את האדם בכל יום ובפרט בימי ר"ה ויו"כ, והנה השטן מביא חבילות של עבירות שנכשלו, ומיכאל עומד ומליץ וישר עליהם, ודוחה את המקטרגים, וכשרואה שרבו מאוד העבירות מתייצב ואומר טענה ניצחת: שבשעה שמקיימים מצוות עושים אותם בשמחה רבה אף בטורח גדול ומוציאים הוצאות רבות להידור המצוה. מש"כ כשנכשלים ח"ו באיזה חטא לא ראינו שיישמח על לכשולו ולא יטרח ולא יוציא הוצאות על העבירה שנכשל בה, וא"כ צריך לחשב המצוות לפי האיכות ולא לפי הכמות בלבד ועי"ז מכריע את

הכף לצד זכות כי איכות האושר והשמחה יחד עם הטרחות וההוצאות המרובות נעשה משקל הזכויות כבד מאד ועי"ז הוא זוכה בדין. וסיים הצדיק את דבריו שכדאי ההוצאות שמוציאים כדי לרעוך סעודת מצוה ברוב פאר והדר כדי להרבות זכויות לאדם ויש לפרסם ברבים כמה נחוץ מאד וכמה מחויב האדם לקיים המצוות מתוך טרחה מרובה וההוצאות רבות כי יש בכוחם להכריע דינו לזכות, והתוה"ק צייתה ולקחתם לכם וכו' ושמחתם לפני ה' א' שבעת ימים, לכן כאשר ביום הדין אין אנו יודעים מי נוצח נגד המקטרגים ורואים אח"כ את בני"י יוצאים ולולביהם בידיהם ומוציאים ע"י הוצאות מרובות ושמחים בהם שמחה יתירה אז בודאי ע"י איכות המצוות שקיימו אף אם היו מעוטות הכריעו את הכף (ממחרת היום)

אמור אל הכהנים - לנפש לא יטמא בעמיו

סיפר האבני נור זי"ע, שפעם אחת הגיע הש"ך זי"ע לעיר קאליש, והלך לביתו של המגן אברהם שהיה גר שם, ופלפל איתו בד"ת, ובקומה העליונה מעל לדירת המגן אברהם היה שוכב שם אדם גוסס רח"ל, והש"ך היה כהן, ואם ח"ו ימות האדם יצטרך הש"ך לצאת מבית המגן, וסיפר הגאון מטשעבין שהגביה הש"ך

והיה שבעת ימים תחת אמו

איתא במדרש, ר' לוי אמר משל למלך שונם למדינה וגזר שכל אחד יבא קודם לראות פני המטרונא ואח"כ יכול לבוא לראות פני כ"כ אמר הקב"ה לא תבואו להביא קרבן לפני עד שתעבור עליו שבת. וכן מילה רק ביום השמיני, כדי שיעבור עליו שבת. הה"ד 'מיום השמיני הולאה ירצה לפני ה'". והענין נראה לומר, שהמלך רוצה שיבואו לפניו בלב שמוח ולא בפנים זועפות, ולכן ציוה שכל איש ואיש יביא את בקשתו אל המטרונא, ואחר שיובטח לו שיתמלא בקשתו יבוא לפני המלך בלב שמוח. כן הוא רצון ה', שיבואו לפניו ברנה ולא יהי' עצב בלבבם, ולכן ציוה שיעבור עליהם שבת קודש, והשומר שבת כראוי נותנים לו נחלה בלי מצרים ונותנים לו כל משאלות לבו, ואז יבואו להקריב את קרבנם ולמול את בנם ברצון טוב ושמחת הנפש כמ"ש 'עוז וחדוה במקומו'.

(תורת מהרי"י)

אלה הם מועדי ששת ימים וכו' שבת שבתו וכו'

ברש"י הק' מובא, מה ענין שבת אצל מועדות, ללמד: כל המקיים את המועדות כאילו קיים את השבת, וכל המחלל את השבת כאילו חלל את המועדות. ויש להבין מה הקשר ביניהם. ונראה לומר, שמה שהאדם נח בשב"ק אחרי עבודה של כל השבוע אינו ניכר שנת לכבוד שבת, אלא שבת כדי לנוח גופ מרוב עמלו של ששה ימים. אבל כשמקיים את המועדות שחלים באמצע השבוע אין כבר הסברה שנח לשם מנוחה מעמל השבוע כי עדיין לא עבר השבוע ובכל זאת שומר גם ביו"ט, זה מוכיח שמה ששומר שבת זה גם לשם ה' ולא להנאת גופו רק לעשות מצוות ה'.

(שם)

קדושים יהיו לא' ולא יחללו שם א'

איתא בירושלמי: שאל מין אחד על הפסוק ביהושע כד, "כי אלוקים קדושים", משמע שיש שתי רשויות חלילה. ותירצו לו שהפירוש הוא שהש"ת הוא אלוקים של קדושים דהיינו של ישראל שהם קדושים. ולפי"ז שפיר מיושב הפסוק, שהתורה מצוה לבני' להיות קדושים ועי"ז לא יתחלל שם אלוקיהם - לומר שח"ו יש ב' רשויות, כי הפירוש הוא - אלוקים של קדושים. אבל אם בני' ח"ו לא יהיו קדושים א"כ אי אפשר לפרש אלוקים של קדושים ויטעו המינים לדייק מלשון רבים שיש ב' רשויות ח"ו ויתחלל שם ה' ע"כ מזהיר התורה קדושים יהיו ועי"ז לא יתחלל שם ה'.

(אהל יעקב)

וקדשתו כי את לחם אלוקיך הוא מקריב

נראה לפרש דהנה אם נימא דכהנים שלוחי דידן להקריב קרבנות א"כ הם לא יותר חשובים מאתנו כי לא שייך לעשות שליח שיותר חשוב מהמשלח וכמו שאמרו חז"ל בקידושין מה, לא חציף איניש לשווי' לאביה לשליח, וא"כ שהם חשובים כמונו א"כ למה נצטרך לכבד אותם לקדשם לכן כתבה התורה וקדשתו כי את לחם א' הוא מקריב. הוא, אינו שליח שלך הוא רק שליח של הקב"ה ובשלוהו הוא מקריב הקרבנות ולכן קדוש יהי' לך אתה חייב לכבדו.

(תפארת יהונתן)

והכהן הגדול מאחזו וכו' לאביו ולאמו לא יטמא

יש לומר הטעם לפי מה שאמרו חז"ל כי בשעה שמשחו את הכהן גדול שינה אותו לגמרי אם הי' נמוך נעשה גבוה ואם הי' פניו שחורות נעשה לבנות, א"כ השתנה גופו לגמרי כאילו נברא מחדש ואין לו עוד שייכות עם אביו ואמו וזה מה שאמר משה תומיך ואוריך לאיש חסידך האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר כי נעשה בריה חדשה על כן נעשה כור למשפחה.

(שם)

ונקדשתי בתוך בני' וכו' המוציא אתכם מארץ מצרים חז"ל דרשו ונקדשתי בתוך בני' מסור עצמך על קידוש השם וא"כ מה ההמשך המוציא אתכם מארץ מצרים. וי"ל עפ"י מה שאמרו שבני' יצאו קודם הזמן ממצרים כדי שלא יפלו בשער החמישים של שערי טומאה אבל כדי להשלים הזמן של ד' מאות שנה היו צריכים ללכת אח"כ בגולה אחר גולה והאומות גזרו עליהם גזירות משונות ולכן נהרגו על קדוש השם ולפי"ז יתבאר המשך הפסוק ונקדשתי בתוך בני'

ומדוע הגיעו למצב שמוסרים נפשם על קדושה"ש כי אני ה' המוציא אתכם מארץ מצרים קודם הזמן ולכן צריכין לסבול ענויים להשלים את הזמן שהיו צריכים להיות במצרים.

(לקוטי כרם שלמה)

ובקוצרכם את קציר ארצכם

ברש"י הק' הובא ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לפני כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו. יש ליתן טעם למה פסוק הזה נכתב דוקא אחר חג העצרת דהנה במס' חגיגה ז' למדו מכאן שיש תשלומין כל שבועה לקרבנות הראיה של שבועות ולכאורה מה נשתנה שבועות מפסח וסוכות שאצלם התשלומין בימי חול המועד ובשבועות התשלומין בימות החול לכן אומר רש"י שימי הקציר האלה הם

היה זה לפני שנים לא מעטות. ארבעה עשורים

שלמים, ואולי אף יותר, כבר חלפו מאז. באותה שנה חל יום ז' אדר, יום הולדת ופסירת הדילולא של משה רעיא מהימנא עליו השלום להיות ביום ו' ערב שבת קודש. הרבה יהודים מכל רחבי הארץ בכלל ומירושלים בפרט החליטו לשבות שבתם במירון.

כידוע רבים הם העולים למירון ביום ז' אדר וטעמים רבים נאמרו על כך. היו שאמרו כי על משה רבינו נאמר 'ולא ידע איש את קבורתו'. הקב"ה הכל יכול, האין סוף העלים מאתנו את קברו של משה רבינו, ונתן לנו תמורתו את קברו של רבי שמעון בר יוחאי.

בזהר פרשת פנחס כתיב שאם לא היה לנו מעמד הר סיני, היה במקומו את רשב"י: "אמר רב אבא, אלמלא לא נמסרה התורה בהר סיני, אמר הקב"ה הנה רבי שמעון בר יוחאי, התורה וסודותיה שלו, היה די לעולם!" דהיינו, רשב"י שקול כמו מעמד הר סיני!

האר"י הקדוש אומר שרבי שמעון הוא בחינת משה רבינו בלוחות שניות. הוא נשמת משה. והרי אם היה אפשרי להגיע לקברו של משה רבינו, לא היה אדם בקצה העולם שיש לו ניצוץ יהודי, שלא היה בא לקברו של משה רבינו, שנשמתו היא נשמה כללית. ולכן ביום פטירתו של מרע"ה ישנה משיכה גדולה לבוא למירון, מקום קברו של התנא אלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

ר' נפתלי ור' מיכאל יצאו מירושלים בבוקרו של יום ששי, והגיעו למירון בעוד היום גדול. לאחר שפקדו בראש ובראשונה את הציון, סידרו חפציהם באכסניה, וכשהעיפו מבט בשעון ראו כי עוד נותרו להם שעות אחדות עד לכניסת השבת. החליטו לטייל מעט במרומי הכפר ולסייר בין שביליו, לשאוף מאווריר הטהור, ולהתרא קדישא מירון, המקרין מהודו על כל האזור, ולהתבשם מאוירת הוד הקדומים האופפת את ההר כולו.

הילכו השניים בשבילים ובכבישים והיו משוחחים אודות התנא האלוקי רשב"י ושאר צדיקי עולם הטמונים בהר הזה כמו הלל הזקן ושמאי, רבי יוחנן הסנדלר, רבי טרפון, רבי יהודה בן בתירא, ועוד ועוד. מבלי להרגיש שקעו השנים בשיחה עמוקה, ולא חשו כלל כי השעות חולפות ועוד מעט תשקע השמש, וקדושת השבת תפרוש את כנפיה על היקום כולו.

אלא שמה שלא עשתה העין של (לא) ראתה את האור הנחלש, עשה השעון. פתאום הסתכלו בשעון ונדחמו

מינים. וי"ל דהנה נראה שמצות ד' מינים לא הי' נוהג במדבר כי מהיכן יקחו ד' מינים ממקום אשר לא מקום זרע וכו' ולכן מתחיל הפסוק בט"ו לחודש השביעי הזה, כלומר: עכשיו במדבר שייך היו"ט רק ע"י הקרבנות כי אין להשיג שם ד' מינים ולכן מסיים אלה מועדי ה' כאן במדבר רק ע"י קרבנות, אבל בט"ו לחודש השביעי לדורות בא"י באספכם את תבואת הארץ - ארץ ישראל - תחוגו חג לה' ע"י לקיחת ד' מינים.

(כמוצא שלל רב)

וינהוהו במשומר

כתב רש"י הק' שלא ידעו אם חייב מיתה או לא. ויש לתמוה, הרי כתוב במדרש שכל מי שהיה חייב מיתה היה הענן פולטו מחוץ למחנה וא"כ היה יכולים לדעת

א מעשה א

לראות כי כניסת השבת תהיה בעוד כמה דקות.

"אוי" נבהלו השניים, "שבת כבר נכנסת ואנחנו לא שמנו לב שנעשה מאוחר, איפה אנחנו?"

התבוננו סביבם וגילו כי הם רחוקים מן הציון מרחק ניכר. במהלך הטיוול הרגלי לא חשו כלל להיכן הם צועדים ועתה עומדת בפניהם כל העליה המפותלת הקשה. באו לשבת כדי להתפלל ביישוב הדעת ברוגע ובנחת ועתה אם יתמול להם המזל, יזכו אולי לעמוד בצפיפות ובדוחק בתוך המערה. ויתכן שאפילו גם זאת לא יתאפשר להם. קהל גדול נהר למירון לקראת השבת.

"בוא נחפש איזה קיצור דרך" הציע ר' מיכאל, "יש כאן איזה שביל קיצור, דרכו נוכל להגיע במהירות לציון הקדוש בטרם תיכנס השבת."

וכך עשו, ירדו מהדרך הראשית והחלו לרוץ ריצה קלה בשביל צר שיש בו משום קיצור דרך.

לפתע, כאילו מתוך האדמה צמח לפניהם כוב ענק, נעמד מולם בעמידה תוקפנית מאיימת והחל נובח עליהם נביחות רועמות מפחידות.

בהלה גדולה נפלה על השנים, הכלב היה מגודל ושיניו היו חדות. עיניו ירו עליהם מבטים מזרי אימים, ואם לא די בכך הוא לא חדל מנביחותיו המאיימות והמפחידות.

"מאיפה צמח היצור הזה" רטן ר' נפתלי. "הוא לא מבין שאנחנו ממהרים להגיע לד' שמעון? אולי אתה עוזב אותנו במנוחה?" פנה אל היצור הנרגז.

לך ותסביר לכלב עז פנים כי הזמן קצר והדרך מרובה. אנחנו חייבים להגיע בתוך שתי דקות למערת רבי שמעון, אחרת נצטרך לעמוד על הרגליים כל התפילה וזה לא כל כך נעים.

"ר' הונט" פנו אליו בתחנונים, "שמא תחפש לך איזה חתול לכלות בו את זעמך. כל שניה יקרה לנו".

אבל הכלב היה כלב אמיתי. הם הולכים והוא רץ לפניהם ואינו פוסק לרגע קצר מהשמעת נביחותיו הנוראות. פתאום קלטו כי הוא בעצם אינו מאפשר להם להתקדם. השביל היה ממש צר והכלב עמד בעמידה תקיפה וחסם בגופו את דרכם.

כיון שראו כך, ירדו מהשביל והחלו רצים ביתר שאת כלפי מעלה. אך ככל שרצו קדימה, הלכו והתגברו נביחותיו הנרגזות. הוא עקף אותם ובראותו שהם בשלהם וממשיכים לרוץ, נעמד לפתע

אם המקלל חייב מיתה. וי"ל היות שהיה משבט דן והם היו מחוץ לענן עקב פסל מיכה שהיה בתוכם וא"כ א"א לדונו כי כל השבט היה מחוץ לענן.

(לזית חזן)

ולקחתם לכם ד' מינים וכו' בסוכת תשבו שבעת ימים יש לדייק, אם התורה כתבה קודם לקיחת ד' מינים ואח"כ מצות סוכה, א"כ מדוע מסכת סוכה מתחילה בדיני הסוכה ואח"כ בפרק ג' דיני הד' מינים. וי"ל כי היות ויש מצות עשית סוכה, כמש"כ 'חג הסוכות תעשה לך', וזה צריך לקיים קודם החג ומצות ישיבת סוכה היא בליל החג ומצות ד' מינים הוא למחרת ביו"ט בבוקר ולכן קודם לימדו דיני הסוכה ואח"כ דיני הד' מינים.

(הגר"ש אלישיב זצ"ל)

במס' יומא ית. דרשו שצריך שיהיה הכהן גדול מאחזיו בכח בניו בחכמה ובעושר ודרשו שם שאם אין לו עושר אז גדלוהו משל אחיו וברמב"ם הלכות כלי המקדש פ"ה ה"א הנה"ג צריך שיהי גדול מכל אחיו הכהנים בניו בכח בעושר בחכמה ובמראה ואם אין לו ממון אז כל הכהנים נתנו לו משלהם, ואם היה נמוך מאוד אז כאשר משחו אותו בשמן המשחה והיה יורד עליו אחרי שהשמן שהיה באמצע החדר והיה השמן רץ מעצמו ונצוק על ראש הכהן הגדול כמ"ש על כן משחק אלוקים שמן ששמן שחוריק וירד עליו השמן, ואו, אם היה נמוך היה עכשיו מתארך ונהיה גבוה ואם הי' פניו שחורות אז נהפך ללבנות, וכן איתא במס' שבת צ"ב אין השכינה

כתב הרמב"ם הל' כלי המקדש (פ"ה ה"ז) שהכהן גדול לא היה יוצא לעולם מירושלים והיה יושב במקדש כל היום בלשכה שלו והיה יוצא רק לביתו בלילה או לזמן קצר באמצע היום, וההסבר יש לומר שכתב בירושלמי שכל המביא קרבן עצים או לבונה צריך ללון בירושלים והרי הכהן היה מביא כל יום מנחת חביתין בבוקר ובערב ולכן לא יצא מירושלים, וכתב רבי יוסף ענגל זצ"ל שהמקור הוא מן הפסוק 'ומן המקדש לא יצא' וסובר רבי מאיר שכל ירושלים קרוי מקדש (כסנהדרין י"ח). ועליו נאמר אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, מד"ר פ' תצוה פל"ז ג' (ס' אוצר פלאות התורה)

על הקטנים, והפירוש כי האומר לגדול ד"ת די לומר פעם אחת כי הוא בעל הבנה, אבל כשאומר לקטנים ד"ת חומש משניות או גמרא צריך להסביר כמה פעמים עד שרואה המלמד שהתלמיד הבין יפה, ולכן שתי אמירות למה? להזהיר גדולים - כשלומדים עם הקטנים.

(בהיות הבוקר)

וקדשתו

דרשו חז"ל לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון - בס"ת, ולברך ראשון - ברכהמ"ז, וליטול מנה יפה ראשון. לכאורה קשה בשלמא השניים הראשונים הם דבר שבקדושה, אבל ליטול מנה יפה ראשון מה שייך זה לדבר שבקדושה? ו"ל דהנה דרשו חז"ל (יבמות ז.צ.) לגבי קרבנות, "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים" א"כ הרי אכילת כהנים הוי אכילת מצוה ומכפר על החוטא שהביא הקרבן וא"כ הוי דבר שבקדושה כמו שאר הדברים שהוזכר ברש"י.

(להורות נתן)

לנפש לא יטמא בעמיו

כתב הש"ך עה"ת שיש לדייק שע"פ הדקדוק היה לו לכתוב "לא יטמא לנפש" אלא הפירוש "לנפש" מי שיש לו נפש אחר מיתתו "לא יטמא" לא שייך טומאה כי צדיקים במיתתם קרויים חיים כי יש להם חיות וכמו שמצינו ברכינו הק"ר"י הנשיא שבא לביתו אחר מיתתו בליל שב"ק לעשות קידוש, וכן ר"א בן הרשב"י שפסק ד"ת אחר מיתתו (ב"מ פד:) ור' יאשי' שדיבר עם ר' נחמן אחר שנקבר (שבת קנד:) והטעם כי דווקא מי שמת ע"י מלאך המוות הוא מטמא אבל אלו שמתו במיתת נשיקה ע"י הקב"ה בעצמו אינם מטמאים.

(ש"ך עה"ת)

וכן כתוב באגר דפרקא שנושאי ארונו של יוסף הקריבו פסח ראשון ודין פסח שני היה לכלל ישראל.

כאשר יתן מום באדם כן ייתן בו

נראה לפרש עפ"י מש"כ הבעש"ט זי"ע שכאשר דנים אדם בשמים דנים אותו באופן שהוא עצמו דן את חבריו למטה בעוה"ז אם הוא דן את כל אדם לכף זכות כן ידונו אותו ג"כ בשמים לכף זכות, ואם הוא נוהג לדון לחובה את אחרים כן יתנהו עמו, ובוה פירשו לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לכאורה לישן כפול הוא, אלא דקודם מסתכלים על הדין שהוא נתן לחבירו איך שהיה תמיד דן את חבריו, ואח"כ עושים לו כך את החשבון שלו, וזה מרומו כאן כאשר יתן מום באדם כלומר כאשר ישפוט אדם את חבריו שרואה בהם מום כן ייתן בו כן ידונו אותו על מעשיו.

(ברית אברהם)

אהבת ישראל

ויש להוסיף דוגמא לדון אחרים לכף זכות, עפ"י המעשה הידוע שהיה להרבי ר' זושא מאניפולי זצ"ל שהיה עני מרוד וקיבל פעם שטר של עשר רובל והטמינם בחומש בפ' קדושים בדף שבו הפסוק 'לא תגנובו' ובא אח"כ גנב אחד ולקח השטר של עשרה רובל והניח במקומו שטר של חמש רובל בדף אחר ששם היה כתוב 'ואהבת לרעך כמוך' ואחר כמה ימים בא הרבי ר' זושא לחפש השטר ומצאו אחר כמה דפים ליד הפסוק ואהבת לרעך כמוך, נטל השטר ואמר כמה קדושים הם ישראל, וכמה שפל הוא זושא, שהיה לו עשרה רובל ולקח הכל לעצמו, ואילו יהודי זה לקח רק מחצית הסכום ואת המחצית השניה השאיר לזושא, ובכך קיים מצוות ואהבת לרעך כמוך.

(בספ' על ג' דברים)

שמיני עצרת, יש רק בשמיני של חג הסוכות ולא בפסח ובשבועות, והטעם, כיון שיעלו לרגל בשבועות ויראו פני האדון ה' לכן לא עשה הקב"ה עצרת בשמיני של פסח אבל בסוכות שלא יבואו לירושלים עד הפסח חצי שנה, לכן עיכב אותם הקב"ה עוד יום אחד.

(רא"ש עה"ת)

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד

יש להבין מדוע נכתב "תמיד" הרי זה רק בזמן שבת המקדש קיים, ויש לומר עפ"י מה שאמרו בגמרא (שבת קיח) אילו שמרו ישראל ב' שבתות מיד

עם שתי המזוודות הכבדות שלי, ומחכה למישהו שיבוא ויעזור לי לעלות את הדרך עם המזוודות עד לציון הקדוש. אך לדאבוני אין קול ואין עונה. נפש חיה לא עברה כאן(כמה השתנו פגי הדברים במשך 40 שנה! מירון היום היא כרך סואן בכל ערב שבת!). והנני עומדת כאן ומצפה לרחמי שמים, שלא אצטרך לשבות כאן בשבת גלמודה באמצע השממה, ואפילו מבלי יכולת להדליק נרות שבת, ואני אנה אני באה? הם עמדו נרעשים מול דבריה המצמררים והמתינו להמשך דבריה:

"והנה, לפתע אגי רואה שני יהודים לבושים בגדי חסידים באים באים ממולי ופוסעים במהירות על הכביש לכיוון הכניסה למושב מירון, ועיני אורו. הגה שמע הקב"ה לתפילת הענייה ושלה את שלוחיו לעזור לי. עוד אספיק להגיע לציון בזמן ולהדליק נרות שבת קודש".

"ואולם" התנשפה באנקת בכי וקולה נחנק מדמעות, "עודני עומדת מלאה שמחה על ישועתי ההולכת ומתקרבת סוף סוף, ולפתע אני רואה לתדהמתי את שניכם פונים ימינה, הבנתי מיד שאתם מחפשים דרך קיצור למערת הרשב"י ועיני חשכו. נגווה תקוותי להספיק ולהגיע לציון בטרם כניסת השבת".

"קראתי לעברכם, אולם קולי חלש ולא שמעתם את צעקתי השקטה. התשתי שכוחותיי עוזבים אותי, התייאשתי כבר להמשיך ולצפות. מי יבוא כעת בשעה כה מאוחרת?"

"הרמתי עינים אל היושב במרומים ואמרתי מעומק לבי: רבון העולמים, אינני מסוגלת יותר! אנא רחם עלי ושלה ממרום קדשך איזה שליח, מלאך שיעכב את שני האנשים האלו שלא יוכלו להמשיך בדרךם. שלח אותם חזרה אל דרך המלך כדי שיבואו לעזרתי במצבי הנורא!".

"אך סיימתי את תפילתי - רואה אני ממקום עמדי את הכלב האימתני שהגיע אליכם בריצה מהירה. שמעתי את הנביחות הנוראיות שלו, ראיתי את הריצות שלו הלך וחזור מולכם כדי למונע אתכם להמשיך בדרככם. ראיתי גם איך הוא נעמד על שתי רגליו האחוריות ומתכוון להתנפל עליכם בשצף קצף. ואני, ברוב ייאושי, המשכתי להתפלל אל אבינו שבשמים ואמרתי, לא, לא! אל תתן להם להמשיך שם בשביל ההוא. אנא מלא בשבילי את שליחותו של השליח המשך בעמ' 4

ועניתם את נפשותיכם

כתיב נפשותיכם לישון רבים, מרמז כאן שצריך לענות ב' הנפשות שבאדם דהיינו נפש הגוף ונפש הנשמה וע"י עינוי הגוף מקיימים ביו"ט ע"י התענית ועינוי הנשמה מקיימים ע"י אימונים בערב יו"ט כי האכילה היא עינוי נפש הנשמה.

ועניתם... בתשעה לחודש

הטעמים על 'בתשעה לחודש' זה מהפך פשטא לרמז שהדרש הוא הפוך מהפשט, כי בתורה צויה להתענות בתשעה לחודש וחז"ל דרשו לאכול בתשעה לחודש. (שפתי גבריאל)

אמור... ואמרת

ברש"י הק' פירש שתי אמירות אלו להזהיר גדולים

יוף שבת

על שתי רגליו האחוריות, וניסה להתנפל עליהם...

הענין נעשה מסוכן במקצת. הכלב, לך ותדע מאיזה סוג הוא, בולדוג או אמסטף, מצויד היה בניבים הודים כסכינים, וגוף חזק ושרירי. היה ביכולתו לקרוע נתחים מגופם בנישיכה אחת חזקה.

הם הבינו שאין להם ברירה, אי אפשר להתעקש מול כלב עקשן כזה אלא לסגת אחרוניתי.

החלו ללכת אחורנית בזהירות כשפניהם אל הכלב פנים מול פנים. (כלל ידוע הוא, כי אין לברוח מכלב כאשר גבך מופנה אליו, זה מסוכן מאד. עדיף פי כמה לעמוד מולו במצב של פנים מול פנים). הם השתדלו לצעוד באיטיות כדי לא לעשות איזו תנועה שתרגיז עוד יותר את הכלב הכועס.

מיועדנו ההולך על ארבע נצמד אליהם בכל דרך נסיגתם מן השביל והלך מולם צעד אחר צעד. הוא נראה נחוש למנוע בעדם לחזור שוב אל השביל המקצר, ונראה מרוצה כשראה את שני היהודים המבוהלים חוזרים אל הכביש הראשי.

הם עמדו והתבוננו בו כלא מאמינים. הכלב נראה כאילו רצה להביע משהו. הוא נעץ בהם מבטים חריפים כמו ביקש לומר להם, "שלא תעזו לחזור לכאן".

מה הוא רוצה מאיתנו, תמנה זה אל זה. מה מניע אותו להתנהגות משונה שכזו. היה ברור כי הכלב לא התכוון לנשוך אותם, אלא רק להסיט אותם מדרך הקיצור ולהחזיר אותם אל הכביש הראשי, למה?

השמש כבר נטתה לערב, השעה נעשתה באמת מאוחרת וכעת לא נותרה להם ברירה, אלא לפצוח. בריצה קלה בכביש הראשי עד שהגיעו לתחילת הכביש המוליך אל הציון הקדוש.

כשהגיעו לפתח הכביש לא יכלו להחמיץ את המחזה שהמתין להם שם.

בשולי הכביש עמדה אשה זקנה באה בימים ובכתה ככי מר. לידה על המדרכה היו מונחות שתי מזוודות גדולות.

כיהודים רחמנים מיד ניגשו אליה. "מה קרה לך סבתא, למה את בוכה? האם חלילה אינך מרגישה טוב. אולי קרה לך משהו, שבגללו נשאתר לעמוד כאן בודדה וגלמודה כן מה קצר לפני כניסת השבת?" האקנה הביטה בהם בעינים טרוטות מבכי ממושך. "אגי כבר עומדת כאן על אם הדרך קרוב לשעתיים,

שורה אלא על חכם עשיר גיבור ובעל קומה.

וצריך להבין הרי אמרו בישעי' נו אשכון את דכא ושפל רוח שהקב"ה שוכן על עניו ושפלות הרוח, ותירץ התורה תמימה, שאדרבא אם יש לו חכמה ועשירות וכל המעלות ובכל זאת הוא שפל בעצמו אז הוא חידוש יותר מאשר אם היה עני ושפל רוח ועניו ולכן שוכן ה' עליו וזכה לכתר ענוה, וכן תירץ בכך איש חי' בס' בן יהוידע.

וכתב רבי יונתן אייבשיץ בפר' תצוה שכאשר משחו את הכהן הגדול משחו גם את בגדי הכהונה שלו ואז הם גדלו לפי מדת גדלו של הכה"ג. וזה הפירוש לכבוד ולתפארת כי ה' פעל במופת פלא למעלה מדרך הטבע וכן היה במדבר שבגדיהם היו גדלים

נגאלים, וישיבת ארץ ישראל נקרא לפני ה', וזה שנרמז כאן 'ביום השבת ביום השבת' אם ישמרו בני ישראל שני שבתות, יזכו שיתקיים 'יערכנו לפני ה' תמיד' כי אז יגאלו ויבנה בית המקדש ויהיה העבודה במקדש לעולם.

(פני מבין)
ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן

יש לדעת מה היה טענת האישה המקלל, ויש לפרש שהוא טען שיש עוד רבים כמוהו כי אם המצרים היו שולטים בגוף בני ישראל כל שכן בנשותיהם, אבל באמת בני ישראל היו נקיים מכל חשד וכפי שמעידה התורה שהוסיפו לכל משפחה את שם ה', האות ה' בתחילה והאות י' בסופה כמו משפחת החנוכי הפלואי וכד', אבל אצל אם המקלל כתוב שלומית בת דברי למטה דן ולא כתוב הדני, שלא התייחס מצד אביו לשבת דן כי היה מצרי, ולכן מפני שלא נכתב עליו השם גידף את השם.

שור או כשב או עז כי יוולד

במדרש מובא מכאן לתחיית המתים מן התורה ונראה לפרש ההסבר שאנו רואים שיש באדם כח הדיבור שאין בשום בעל חי וא"כ היה צריך שיהיה בשלמות יותר מכל חי ובמצאיות אנו רואים להיפך שבעל חי נולד ומיד מפרנס עצמו ועושה כל צרכיו בעצמו משא"כ האדם לעת זקנתו נופל טיפולו על אחרים משא"כ הבהמה עד רגע מיתתה תעשה כל הפעולות בעצמה ולמה יגרע מובחר הברואים משאר בעלי חיים אלא ע"כ צ"ל שהאדם מועדת לתחיית המתים ואז יהיה חייו העיקריים וזה שאל במדרש שור או כשב או עז כי יוולד מדוע שור בן יומו נקרא כבר שור ועושה כל צרכו בעצמו והאדם לא ועל זה מיישב המדרש מכאן לתחיית המתים מן התורה כי זה העיקר הבריאה ויעד האדם בעולמו, אבל הבעל חי נגמר יעודו בעוה"ז.

(הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע)

עוד י"ל עפ"י המדרש כאן שור או כשב או עז כי יוולד וקשה וכי כשנולד הוא שור הלא הוא עגל כשנולד ולא שור אלא משום שעשו עגל מסכה ולא רצה להזכיר עוון העגל לכן כתב שור כי יוולד ולא עגל ולכאורה אדרבה יותר טוב להזכיר עגל כדי שיתביישו ומתוך זה יהיה להם כפרה וכדאיתא (ברכות יב:) ואמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו, וי"ל שלעתיד יעבא כבר יתקון עוון זה ואז לא יהיה צורך להזכיר אותו עון כמי"ש ביחזקאל חט ולא יהיה עוד לבני ישראל למזכיר עון והתורה היא נצחית גם לעתיד לבא ולכן לא הזכיר עגל כי יולד אלא שור כי יולד זה מה שכתב המדרש מכאן לתחיית המתים מן התורה כי לולא תחית המתים היה צ"ל עגל כי יולד ולא שור כדי שיתביישו וימחל להם.

(תורת מהרי"ן)

ברכות מזל טוב

מעומקא דליבא

שלוחות בזה למגיד שיעור החשוב

הרב **יחזקאל יעקבס שליט"א**

לרגל השמחות במעונות:

בהכנס בני יקירו, תלמידיו

הבה"ח **יוסף הי"ו**

לנועם עול תורה ומצוות

ובלידת הנכדים ני"ו

יהא רעוא שיזכה לרוות רב נחת דקדושה מכל ויצא חלציו לאורך ימים ושנים טובות, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אכ"ר.

ה'תש"פ ה'תש"פ ה'תש"פ

א מעשה אויף שבת

...המשך

ששלחת ממרום לטובתי, עד אשר יסיים את שליחותו ולא יאפשר להם לרוץ שם. שלח אותם אלי אל הדרך הראשית, עד שיגיעו אלי ויעזרו לי להגיע לציון הקדוש בטרם תקדש השבת."

"וכעת, יהודים יקרים, ראייתם במו עיניכם את חסדי השי"ת; אך שמעו הקב"ה את תפילתי ושלח ממרומים שליח על ארבע לעזור אתכם ולהביאכם אלי לעזור לי."

מפאת קוצר השעה, לא היה סיפק בידם לעמוד ולהתפעל כראוי מסיפורה התמים של הזקנה. הם נטלו כל אחד מזורדה כבדה בידו ועלו בצעדים זריזים לעבר ציון הרשב"י. "תעלי בעקבותינו, כבר מאוחר ואנחנו נלך מהר" פלטו לעבר הקשישה, "אל תחששי לעמוד לבד בכביש..."

הם הגיעו נושמים ונושפים לציון הרשב"י, שם הניחו את מזוודותיה של הקשישה שבאה אחריהם והתמקמה באחד החדרים בחצר. כנראה התפללה בדרך עוד תפילה, שתהיה לה אכסניה טובה...

בשבת ראתה הקשישה את שני האישים בהיכלא דרשב"י. לא יכלה להתאפק ואמרה לאנשים שעמדו סביבם:

"אנא, היהירו בכבודם של שני היהודים היקרים האלה, אשר זכו להתעסק עם מלאך מן השמים!"

ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא

ובא השמש מרמז לביאת שמשו לש אדם כי נר ה' נשמת אדם וכאשר בא השמש והולך לעולמו וטהר – אם עשה מצוות ומע"ט או לא יאכל נהמא דכיסופא – לחם מתוך בושח – אלא ברין שיטול שכרו כמ"ש גומל לאיש חסד כמפעלו – כי אתה תשלם לאיש כמעשהו – כי הקב"ה גומל טוב לשומרי מצותיו וזהו כי לחמו הוא – לחמו המגיע לו בשכר עמלו.

(שם)

וביום השביעי שבת שבתון

וברשי' הק' מה ענין שבת אצל המועדות ללמדך שכל המחלל את המועדות כאילו חילל את השבת וכל המקיים את המועדות כאילו קיים את השבתות וצריך להבין מה הקשר ביניהם ונראה לומר שבמה שאדם נח בשבת אחר עבודה קשה של ששת ימים אינו ניכר ששוכח למען קדושת השבת אלא שוכח כדי לנוח גופו מרוב עמלו בימות השבוע משא"כ כששוכח ביו"ט שחל באמצע השבוע או ביום א' ב' ואז עדיין אינו עייף ויגע ממלאכתו מזה ניכר ברור שהוא שוכח מפני ציווי השי"ת וזהו כל המקיים את המועדות למרות שאינו עייף ויגע זה הוכחה לשמירת שבת ששוכח לשם קדושת שבת וציווי הקב"ה ולא עקב עייפות.

(שם)

וישמרתם מצוותי ולא תחללו את שם קדשי

יש ליתן הסבר על הקשר בין שני הפסוקים הסמוכים זה לזה שלכאורה נראה שהפסוק מדבר מ"ח המורם מעם המקפידים לשמור את כל מצות ה' ולומד תורתו שיראה לא לגרום לחילול ה' ע"י מעשיו בפני פשוטי העם וכגון מש"כ ביומא פו אמר רב כגון אנא אי שקילנא בשר מבי טבאח - כאשר קונה בשר מהחנות ואינו משלם מיד עבור הבשר אלא ישלם אחר זמן זה נקרא חילול ה' שמי שרואה חושב שמנצל את מעמדו הרם מבלי לשלם, ור' יוחנן אמר כגון אנא אם אני הולך ד' אמות בלי ללמוד תורה ובלתי תפילין על ראשו זה כבר נכלל בחילול ה', ואב"י אמר אם אין אני מדבר בנחת עם הבריות זה ג"כ נכלל בחילול ה', וזה הקשר בין סמיכות הפסוקים לאלה הת"ח שעניי העם אליהם שיהירו על התנהגותם בפני העם יותר מכל אדם אחר לא לגרום חילול ה' ע"י מעשיהם.

(בהיות הבוקר להגה"צ רבי שאול בראך זצ"ל)

לנפש לא יטמא בעמיו

אסור לכהן ליטמא לאדם סתם אבל הצדיק שיש בו נפש גם אחר מיתתו אין בו טומאה לפי שבמיתתם הם חיים ויש בהם חיות וכמו ר' אחא בר אישי שהיה מדבר עם רב נחמן אחר כמה שנים שנקבר וכן רבי אלעזר כרבי שמעון שאחר שמת בא אליו בעלי דינים להישפט ואמר פלוני זכאי ופלוני חייב וכן רבינו הקדוש היה בא לאחר פטירתו לעשות קידוש לבני ביתו בכל ליל שבת א"כ הצדיקים הם חיים במותם ולפ"ז יהיה הפירוש בפסוק 'לנפש לא יטמא' שנפש הצדיק אינו מטמא כלל.

(ש"ך עה"ת)

ולקחתם לכם פרי עץ הדד

אתרוג חסר כל שהוא פסול, אתרג בא לרמז על ארבעה דברים אשר חייבים להיות בשלימות, א'מונה שלמה - (אני מאמין באמונה שלימה), ת'שובה שלימה - (החזירנו בתשובה שלימה), ר'פואה שלמה - (והעלה רפואה שלמה), ג'אולה שלמה (וגאלנו גאולה שלימה) - ר"ת אתר"ג.

(המגידים)

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן אשה מצרית איתא ברש"י שהוא בא ליטע אהלו אצל שבת דן כי אמו שלומית היתה משכנת דן אבל גרשו אותו ואמרו לו איש לבית אבותם מתייחס ולא לבית אמו ואז שאל מי אביו אמרו לו איש מצרי שמושה הרג בשם המפורש, לכן ויקלל את השם אותיות משה, קילל את משה ג"כ, ויש להקשות הרי כבר היה גדול והיכן היה עד עכשיו עם אהלו, ויש ליישב שהנה בעלה של שלומית היה דתן לשבת ראובן והוא חשב שהוא בנו של דתן ולכן נטע אהלו בסמוך לראובן אבל כשהגיע מחלוקת קרח, דתן ואבירם וקבלו עונש שהם וצאצאיהם ירדו שאולה והנה זה המקלל נשאר חי ושאלו את משה מדוע הוא לא נענש כמו כל צאצאי קרח דתן ואבירם, ענה להם משה כי הוא אינו בנו של דתן, אלא בנו של אותו איש המצרי ואז נודע לו כי משה הרגו.

(פנים יפות)

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם וכו'

אינו מפורש מה יאמר באמירה ראשונה, ויש לפרש שבראות הכהנים איך שהקב"ה מקדש אותם, ומצווה את בני ישראל לקדשם ולכבדם יש לחשוש פן ירום לבבם ויתגאו בלבם לאמור, מי כמוהם אשר רק בהם בחר ה' מכל ישראל, להקדישם לכהונה והאכילם קדשי שמים שאסור לזרים, וחיבתם יותר מכל ישראל, לכן להוציא זאת מלבם הקדים להם האמירה "בני אהרן" דהנה באמת לא שייך שיתנשא האדם אלא בדבר שהוא עצמו טורח ועמל ויגע בו, משא"כ בדבר שלא עמל עליו כגון יחוס אבותיו וכהונה לא שייך בזה התנשאות כי קבל זאת במתנה ולא עמל בו כלל, וזהו אמור אל הכהנים שתקדים ותאמר להם מה שחפץ בם ה', לא מצד עצמם הוא רק מכח היותם בני אהרן, שאביהם אהרן היה קדוש כל כך עד שבקדושתו הכניס בבניו קדושה גדולה ולא הם פעלו כל זאת, ולכן תקנו שיאמרו תמיד, אשר קדשנו בקדושתו של אהרן, ואין להם במה להתפאר בעצמם, ולכן ציוה ה' בתחילה שיכניס בהם מדת הענווה לבלתי ירום לבבם.

(קדושת לוי)

לנפש לא יטמא כי אם לשארו

וברש"י הק' אין שארו אלא אשתו, ויש לדקדק למה מנה את אשתו לפני אביו ואמו, הרי בודאי הם יותר חשובים אצלו,

ויש ליישב ע"פ הגמרא (ע"ז יג) כהן רשאי לצאת לחו"ל לשאת אשה אע"פ שארץ העמים מטמאה ע"י אויר שלה, ולפ"ז יתפרש 'לנפש לא יטמא' שלא יטמא נפשו בטומאת ארץ העמים 'כי אם לשארו' כדי לישא אשה שנקראת כאן שארה יכול לצאת לחו"ל ולהיטמא בטומאת ארץ העמים.

(כסף נבחר)

מזל טוב וגדיא יאה

כסא דברכתא קדם החסיד המפואר, המנהל הדגול, ידידו רב לו בחינוך ילדי ישראל לתורה ולעבודה

הרה"ח רבי **יצחק אהרן קליין שליט"א**

לרגל השמחות במעונות

באירוסיה הנכד

יה"ר שיזכה לראות ולרוות רוב נחת דקדושה

מכל יוצ"ח לאורך ימים ושנות חיים בבריות

גופא ונהורא מעליא, אכ"ר.

המכריכים נאמנה

ה'תש"פ ה'תש"פ ה'תש"פ

ל"ג בעומר

ל"ג בעומר

הרה"צ רבי יהושע מטומשוב ז"ע נסע פענס אל בעל הדברי חיים מצאנז ז"ע להיות שם עמו על ל"ג בעומר והקשה הד"ח מדוע ביומא דהילולא של רשב"י הוא יום שמחה ומשתה ואילו של משה רבינו נקבע לתענית צדיקים ותיירץ שרשב"י גמר עבודתו בקודש בעוה"ז ולכן ביום שסיים כל עבודתו שהיה עליו שסיים להשלים בימי חייו השלים ולכן עושין לכבודו סיום משא"כ משה רבינו לא סיים וכמ"ש אתפשוטא דמשה בכל דרא ודרא ולא נגמר עבודתו לא שייך לעשות הילולא וז"ט אלא תענית וצום וככי שנלקח מאיתנו ויום תפילה וסליחה לעוסקים בצרכי מתים.

הרה"ק רבי יהושע ז"ע היה תלמידו של השר שלום מבעלזא ופעם אחת הלך לבקר את אחד מידידיו שהיה רב בהונגריה ורצה לכבודו בסעודה אמר האורח שהוא רוצה דוקא בסעודה שתכין הרבנית בעלת הבית ואמר לו הרב שהרבנית כבר הלכה לישון בחדרה וגם הילד הקטן שם ואינו רוצה להעיר אותם אבל האורח התעקש והלך להעיר אותה וגם התינוק ויצאו מן החדר למטבח והתחילה להכין את הסעודה לכבודו ואז קרס הגג של החדר ששם ישנו ואילו לא יצאו היו חשש גדול לחייהם, הרב שאל את האורח למה לא אמרת לי בפירוש שאוציא אותם משם ענה לו שגם הוא לא ידע אבל אם הרגיש שבמקומו דבר שטות כזה שדווקא היא תכין את הסעודה א"כ יש דברים בגו, וכן נצלו הרבנית והתינוק.

(מפי הגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמן שליט"א)

רבי שמעון בר יוחאי

בספר האדרא דף רפ"ח מובא: אמר רשב"י כל ימי לא בטלתי שלוש סעודות בשבת, ולכאורה איך קיים מצוה זו בשלוש עשרה שנה שהיה במערה, וכן איך קיים מצות קידוש והבדלה, ומצות מצה דו' כוסות ולולב וכו'.

כתוב בס' האשל שהיות שמצאנו כתוב שאליהו הנביא בא לרבי שמעון למערה שני פעמים ביום, כנראה שהביאו להם אז מה שהיו צריכים לקיים המצוות. וכתוב בספר שפתי צדיק שהיות שרשב"י היה תלמידו של רבי עקיבא שסובר במשנה ברכות פרק שישי משה ח' אפילו אכל שלק והוא מזונן, מכרך אחריו ג' ברכות - ברכת המזון, וא"כ כמו שיש הלכה שלמי שאין יין, יכול לקדש על הפת, כמו כן יכול לקדש על החרובים שאכל ומסתמא היה בו כל המצעים שרצו כמו שהיה בכון, וכן כנראה עשו במדבר 'קידוש' על המן, וכיוונו בו שיהיה טעם יין.

ו**כתוב בספר שו"ת רב פעלים** י"ד חו"מ סי' כ"ה שהיות שבאותם הימים היה רשב"י אנוס בסכנת מוות מהמלכות לכן היה פטור מהמצות קידוש, וכן משאר מצוות היה פטור כדן מי שאין לו לולב ואינו יכול להשיג, שפוטרים אותו מן השמים, וכמו חולה שיש בו סכנה שמותר לחלל עליו שבת, וזה לא נקרא שהחולה חילל שבת.

ו**כתוב בספר אהבת ה'** אשר נתחבר על ספר האדרא שהיות שאפשר בדיעבד לצאת ידי חובת הסעודה אם לומד איזה דרוש בתורה, ומחדש בו חידושים יכול להחישב במקום סעודה ובלבד שיהיה תורת אמת, ובוודאי רבי שמעון כשהיה במערה היה לומד סודות עליונים, ובהם יצא ידי חובה כעושה המצוה ממש.

נעשה אדם נאמר בעבורך

כשיצא האמרי חיים ז"ע מהמערה של רשב"י, אמר, כשרצה הקב"ה לברוא את האדם, לקח את רשב"י כדוגמא לאדם שרוצה ה' לברוא, וזהו נעשה אדם נאמר בעבורך, בעבור רשב"י.

עץ החרובים

אמרו חז"ל כשהתחבא רשב"י ובנו בפקיעין אשר בגליל העליון, נעשה להם נס ונברא להם עץ חרובין ומעין של מים בפתח המערה, ומהם אכלו ושתו כל ימי היותם במערה, י"ג שנים, היה זה נס בתוך נס, כי בדרך כלל עץ החרובים מוציא פירות רק אחרי שבעים שנה, ואילו כאן הוציא מיד פירות, ואיתא במדרש תלפיות עוד פלא שהיה שם שבכל ערב שבת נהפך העץ של חרובים לעץ של תמרים, נשאלת השאלה: הרי הפירות ערלה, בג' שנים הראשונות.

תשובה א': במשנה ערלה פרק א' משנה ד' כתוב, הגודל מאליו חייב בערלה, דווקא במקום ישוב, אבל ביערות ומדבריות אינו חייב בערלה, וכן פסק הרמב"ם הל' מעשר שני ורבעי פרק י' הל' ו', ואיתא בזוהר הק' שרשב"י ובנו ברחו למדברא דלוד, ולא שייך שם איסור ערלה כלל.

תשובה ב': בספר הריקנטי פ' קדושים כתב שטעם איסור ערלה כיון שבג' שנים הראשונות, שולטים כוחות הטומאה באילנות, ואיתא בגמרא (סנהדרין נט): אין דבר טמא יורד מן השמים, וכאן שהאילן של חרובים ירד מהשמים בוודאי אין חשש שישלטו עליו כוחות טומאה.

טעם השמחה

ביום זה התחיל רבי עקיבא ללמד את חמשת תלמידיו, ובתוכם רבי שמעון בר יוחאי, ועל ידם נתקיימה תורה בישראל.

(חיד"א בס' מראית העין)
וגם נסמך ביום זה ע"י רבי עקיבא, וגם ביום זה יצא מהמערה שבו התחבא.

(שדי חמד)
וכן נולד רבי שמעון בר יוחאי ביום זה.

(בני יששכר)
ביום זה התחיל המן לירד לישראל במדבר, ונפתח להם צנור פרנסה, ומתחדש בכל שנה ושנה השפע הזה.

בספר **שיח יצחק** הובא הטעם לשמחה ביום זה, כי רשב"י הוא היחיד מכל התנאים ומכל הצדיקים, שהבטיח שיכול לפטור את כל העולם מן הדינים הקשים, ובוודאי ביום ההילולא שלו ממליץ וממתיק הדינים מעליהם גם עתה, ומלמד סינוגוריא על עם ישראל.

(שיח יצחק)
הטעם שביום פטירת משה הוא יום תענית וצער, וביום פטירת רשב"י שמחים, כי משה וכל ישראל נצטערו ביום פטירתו, כי לא נכנס לארץ ישראל, ורשב"י היה ניצוץ של משה רבינו, וא"כ ניצוץ של משה נכנס לארץ ישראל, ובוודאי שמחה הוא למשה רבינו, ונרמז בפ' ויתמו ימי בכי אבל משה, אבל בגימטריא ל"ג שביים זה יתמו בכי אבל משה, כי רשב"י המשיך את ניצוץו לארץ ישראל.

(הלולא רבא)
אף החיד"א בספרו 'מורה באצבע' מצין: יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י ז"ע, כי הוא יום ההילולא דיליה, ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה. ויש מי שנוהג לעשות הלימוד בליל ל"ג בעומר כי עשרה, ללמוד שבחי רשב"י המפורזים בוהר ואדרא זוטא, והוא מנהג יפה:

הרב ר' חיים בן עטר, בעל 'אור החיים', היה פעם אחת בהילולא. וכשעלה למירוץ והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל המקדש, ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה וצועק: 'היכן אני השפל נכנס - למקום אש להבה שלהבת קדש

וכל פמליא של מעלה וכל נשמות הצדיקים; ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה:

ורמז לזה, 'ל"ג בעומר' בגימטריא 'משה', וכן באותו יום שחל ז' אדר חל גם יום ל"ג בעומר, וכן האושפיזא דמשה רבינו בסוכות, חל באותו היום.

עוד טעם ששמחים ביום פטירתו של רשב"י, כי הוא עצמו אמר באדרא זוטא פ' האינו דף רל"א, האידינא אסהדנא עלי דכל יומין דקאימנא תאידינא למחמי יומא דא, כלומר שמעיד עליו שכל ימיו התאוה לראות יום פטירתו, והיות שהוא שמח כשהגיע יום זה, לכן גם אנו שמחים עימו.

(ספה"ק)

בעל "שם אריה" (או"ח סי' י"ד), מסביר שהשמחה היא על כך שרבי שמעון נפטר על מיטתו והובא לקבורה, ולא נהרג בידי מלכות רומי. ומטעם זה הולכין על קברו, כי הרוגי מלכות לא היו ניתנים לקבורה, ונמצא שקברו מוכיח על נס ממש.

בספר "מים חיים" (סוף חלק או"ח) ובספר אור הנר מכיאים את הטעם משום שרבי שמעון השאיר צדיק כמותו, שהוא בנו רבי אלעזר שנאמר עליו: "אם שנים הם, אני (רבי שמעון) ובני הם". וכעין זה כתב גדול אחד, והנה הוא דהצדיק אבד לדורו אבד, אף שנולד צדיק אחר, הוא משום שהצדיק שנולד הוא לדור שלאחריו, ועל כן לדור הזה הוא צער והיו יום תענית, אבל כאן דר' אלעזר ב"ר שמעון היה כמותו ממש, אף לאותו הדור לא היה עצבות.

בעל "שער יששכר" (מאמר חודש אייר) כותב: "ביום פטירת משה רבינו נשתכחו שלש מאות הלכות באבלם אחר משה רבינו, על כן הוא תענית, מה שאין כן בפטירת רשב"י, שגילה הסודות וכל האידיא זוטא ביום פטירתו, ועל ידי זה השמחה והחידוה ביום ההוא שנתגלו הני רזין עלאין, על כן ל"ג בעומר הוא יום שמחות".

עוד כתבו בספרים הקדושים דעל כן אין מתענים בל"ג בעומר, כדי להראות ולהבליט בו ביום כחו וגבורתו של רשב"י, שאמר עליו רשב"י אבוי דרבי זוהר"ק ח"ב ט"ו דרשב"י הוא גברא דלא גזר תעניתא על מה דשאלו ובעי, גזר ומקיים, וכה ארשב"י בעצמו זוהר"ק ואפילו ביומי אחריו לא אצטריכנא לתענית עי"ש, ולכן נגילה והשמחה בישועתו ביום חנותו וביום שמחת לבו, ולכן שמחים ביום ל"ג בעומר.

עוד מקור לשמחה ביום זה. הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא זצ"ל אמר להביא מקור לשמחה העצומה, שאנו שמחים ביום ל"ג בעומר, והנה כתיב צחק עשה לי אלקים (בראשית כ' א) פ"י הצחוק והשמחה שבאה, גרמה ליה בחי' אלקים שקדמה לה, כי השמחה האמתית מרגישים רק אחרי שמקודם היה שורה דינים ח"ו ונמתקו, וזהו צחק השמחה שבאה לכאן, עשה לי אלקים נהיה ע"י בחי' אלקים שקדמה לה,

והנה בימי הספירה מתנהג העולם בבחי' דין, וכנרמז בפסוק והעמר עשירית האפה הוא (שמות טז לו) אפ"ה בגימטריא אלקים, להורות שביום העומר שורה דינים, ולכן כשבא יום ל"ג בעומר, והינינו ג"ל בעומר שנעשה התגלות אלוקות בעומר, ונמתק בחי' אלקים היא הגורמת לשמחה הגדולה.

הגה"ק בעל מנחת אלעזר ז"ע ממונקאטש היה בל"ג בעומר תרצ"ה במקום הקדוש דקבר רשב"י, והתחיל לרקוד ברוב התלהבות, ואמר אח"כ בלש"ק: איך יש לי עוזה לרקוד במקום קדוש זה, ואמר שזה ספר בזכותו של אבי בעל הדרכי תשובה ז"ע שעשה ספר באר לחי רואי, שזהו פירוש נפלא על תיקוני זוהר"ק, אז אני לוקח רשות לרקוד על המקום הקדוש הזה.

אנו מזכירים בתפילה ההוד וההדר לחי עולמים, וכן הוד והדר לפנינו, ומי שיועד זאת והרות על ליבו, אינו מקנא בחבירו, כשרואה שיש לחבירו, יותר הוד ויותר הדר ממנו, כי הכל מהקב"ה, והוא מחלק למי שרוצה, וזה היה הפגם של תלמידי רבי עקיבא, שלא נהגו כבוד זה בזה, והיה עין אחד צרה בחבירו, ולכן פגמו במידת ה'הוד', ואחר שנענשו וחזרו בהסחלקם תקנו ביום זה את ה'הוד שבהוד', ולכן פסקו מלמות.

(ישמה ישראל)

השר שלום מבעלזא זי"ע כתב שמיום זה מרגישים בהתנוצצות קדושת חג השבועות הבעלז"ט, כי נשאר טו"ב ימים עד חג מתן תורה, ואין טוב אלא תורה, וערכו וחשיבותו של יום זה גדולה כיום הכיפורים.

ומובא בקדושת לוי בענין זה, על הפסוק ויקרא לו יעקב גלעד, הפסוק הזה מרמז על ל"ג בעומר כי 'גל' הוא אותיות ל"ג,

ויבאר הענין ע"י מאמר חז"ל (פסיקתא רבתי כא א) בים סוף נדמה להם ככחור, כמתן תורה נדמה כוקן, המשל בזה לתינוק שמרגילין אותו לילך לבית הספר, ומרגיל אותו אביו על ידי דבר שהתינוק מתאהב לו, והיינו שאומר לו ששם בבית הספר יש דבר שהתינוק מתאהב לו, וע"י זה מרגילו לילך לבית הספר, וכיון שמרגילו אז לומד עמו הרבה תורה,

כך הקב"ה הראה לנו בים סוף ניסים ונפלאות, ולא היה עיקר הטעם של הניסים ונפלאות, הנסים והנפלאות עצמם, רק הניסים והנפלאות עשה והראה לנו, כדי שנדע שיש אלוה בעולם, ונתאהב לו לעבדו, ולכן עשה לנו ניסים ונפלאות בים סוף, כדי שעל ידי זה נתאהב לקבל התורה ביום מתן תורה, ולעבדו בלבב שלם, ונמצא עיקר הניסים והנפלאות היה בים סוף כדי שנקבל התורה במעמד הר סיני, ונתאהב לו לעבדו ולקבל התורה, והבחינה הזאת של יציאת מצרים מאירה עד ל"ג בעומר, ומל"ג בעומר מתחיל ההאר' של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה,

וכבר כתבנו שההאר' של יציאת מצרים הי' הכנה למתן תורה, והניסים והנפלאות היה כדי שנתאהב למתן תורה, על ידי הניסים, וזהו ויקרא לו יעקב גל עד, כלומר כיון שמגיע ג'ל שהוא מרומז על ל"ג בעומר, אז מתחילין להאיר בחיות הארה קבלת התורה ומלת ע"ד הוא מלשון ע"ד עדיים (יחזקאל טו ז), הורד עדיך (שמות לג, ה) כלומר שעד ל"ג בעומר היה ההארה של יציאת מצרים, ומל"ג בעומר מאיר ההארה של קבלת התורה, שמרומז במלת ע"ד שרומז על התורה.

(קדושת לוי-ויצא)

מהר"ש מבעלזא זי"ע אמר פעם בסעודת ל"ג בעומר: דבר פלא הוא, שמעשה הרשב"י במערה הובא במס' שבת דף ל"ג, ומתחילת הש"ס עד דף ל"ג, יש ל"ג מימרות בשם רבי שמעון בר יוחאי.

ובס' בני שלשים מביא בשם החת"ס זי"ע דבמס' שבועות יש מ"ט דפים, כמנין ימי העומר, ולכן הרבה נהגו ללמוד מס' זו בין פסח לשבועות, כל יום דף, וביום ל"ג בעומר יוצא שלומדים דף ל"ד ושם איתא רשב"י אומר וכו' מחכו עלה במערבא, ומאי חוכא לשון שמחה, המרמז על יומא דהילולא של רשב"י.

(בני שלשים)

עוד רמז בפ' מצורע פסוק י"ג, י"ד, ט"ו, יש מ"ט תיבות ובזוה"ק הובא שמרמז על ימי הספירה, והתיבה הל"ג הוא "מועד" לרמז שיום הל"ג הוא מועד.

(מנחת עומר)

רשב"י נקרא בשם בר יוחאי, ול"ג בעומר חל ב"ח באייר (י"ח באייר- אותיות בר יוחאי). וכן "בר יוחאי" ראשי תיבות: ח' אייר, רבים יתאספו בבית ועדו.

"רבי שמעון בן יוחאי" בגימטריא "עת צרה" (567). בעת צרה ימתיק רבי שמעון את הדין ויתתקן מ"צרה" ל"רצה". שתהיה עת רצון ונצא מצרה למרחב.

טעמים להדלקת אש
הובא בספר טעמי המנהגים, הסיבה שנוהגים להרבות בהדלקת אש, משום שהשבעה שבועות

של ספירת העומר הם כנגד הז' קולות שבמזמור כ"ט בתהלים הוב' לה' בני אלים, והספירה בשבוע החמישי הוא כנגד קול' ה' הוצב להבות אש'.

עוד טעם כי כל אותו יום פטירתו, היה האש סביב הבית ולא יכלו להגיע אליו מחמת האור והאש, ואח"כ כשנסתלק מהעולם, ראוהו עטוף בטליתו, ושוכב על ימינו ופניו שוחקות.

יום פטירתו של רשב"י נתמלא אור גדול של שמחה אין קץ על ידי הסודות הטמירים שגלה לתלמידיו באותו יום ושנתכו בספר הזהר, ולא היה העולם כדאי כאותו יום שעצמים נשגבים אלה נתגלו לבריות. והיה היום הזה לו ולתלמידיו שהיו אתו, כיום ההילולא, כלומר, כיום שהחתן שמח בחופתו. והיה אותו היום ארוך משאר כל הימים ולא שקעה שמשו עד שגלה כל מה שנתנה לו רשות לגלות, אז נתן רשות ל'שמש שתשקע. שקעה השמש, יצאה נשמתו של ר' שמעון בר יוחאי ועלתה למרום. הכל כמו שכתוב ב'אדרא זוטא':

ומן הטעם הזה נהגו שמחה ביום זה, אף על פי שיום מיתת צדיקים הוא יום תענית, אלא שכך היה רצונו של ר' שמעון בר יוחאי וכך הנהיגו הקדמונים שיעשו את יום פטירתו יום שמחה כל השנים, כשם שהיה אז:

וכבר היתה נהוגה הדלקת הנרות בעסק גדול על קבר רשב"י בל"ג בעומר עוד מימים קדמונים, ורבנו עובדיה מברטנורא במכתבו לאחיו משנת רמ"ט, כך הוא כותב: 'בי"ח באייר יום מיתתו (של רשב"י), באים מכל הסביבות ומדליקים אבוקות גדולות, לבר מה שמדליקים עליה נר תמיד':

משהופיע האר"י הקדוש וגדולי תלמידיו ותלמידי תלמידיו, שהיו להם עשר ידות בחכמה זו הנסתרה, הם למדו את העם גודל מעלת השמחה בהילולא זו, ואחריהם באו גדולי החסידות תלמידי הבעש"ט שהלכו בעקבות המקובלים, וכך נעשה ל"ג בעומר יום שהכל מעלים את זכר התנא האלקי רשב"י ומתפללים שזכותו תעמוד לכל ישראל ואורו יאיר בכל גבולותיהם:

ומנהג זה של העלת האבוקות, מיסודם של האר"י הקדוש ותלמידיו. גדולי הדורות שזכו להשתטח על קבר זה התגישו התעלות גדולה בנפשם, ואף פעלו ישועות לישראל במקום הזה:

(מתוך ספר התודעה)

הריקודים בחצר המערה
סיפר הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש בשם רבו הצדיק משינווא זצ"ל שבזמן שהאר"י הק' היה בצפת, היה שם אחד ושמו ר' אלעזר אזכרי משמש בבית המדרש בצפת, שהיה מנקה ומסדר הספסלים בכל יום, ואיש לא ידע מעוצם גאונותו, צדקתו וקדושתו, והחזיקו אותו לאיש פשוט ותמים, **ופעם אחת** בהיותם בל"ג בעומר על ציון הרשב"י, ורקדו שם האר"י הק' עם תלמידיו ועוד הרבה צדיקים ידועים, וביניהם היה זקן אחד לבוש בגדי לבן ובעל צורה ובעל קומה גבוה מכל העם, והוקן הזה רקד עם חברים אחרים שלא הכירו אותו, ובאמצע הריקודים נכנס האר"י הק' ואחז ביד אותו זקן, ורקדו

שניהם יחדיו הרבה זמן בהתלהבות גדולה מאוד, **אחר כן** עזב האר"י הק' את ידיו של אותו זקן ולקח בידיו את השמש הזה ורקד עמו גם כן הרבה מאוד, ואחר שיצאו משם לחזור לצפת, הרהיבו עוז לשאול את רבם האר"י הק' אל נא יחר אפך עלינו אם נשאל את כבודו, האם זה כבוד התורה לרקוד עם משמש של בית הנכנסת, בשלמא עם האדם הזקן נראה ממראה פניו שהוא אדם גדול מאוד, אבל לרקוד עם שמש אין זה מכבוד התורה,

ענה להם האר"י הק' אם התנא האלוקי הרשב"י בעצמו שהיה שם, הזקן הנכבד הוא רקד עם השמש בידו אז לי בוודאי כבוד גדול לרקוד עמו, ואח"כ נודע שזה השמש הוא מי שחיבר את הספר 'חרדים' והצליח להסתיר גאונתו צדקתו וקדושתו, ולעסוק בנקיון בית המדרש, שיהיה לו לפרנסתו ופרנסת ביתו וצאצאיו.

פון די זה

זמנא חדא נפיק ר' שמעון וחמוא עלמא דחשיך ואפיל ואסתתם נהוריה אל לר' אלעזר בריה תא ונחזי מה בעי קב"ה למעבד בעלמא.

אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא ואפיק תלתין שלהובין דנורא מפומיה אל ר"ש מה את בעי למעבד אל בעינא למחרביה לעלמא בגין דלא שכיחי תלתין זכאין בדרא דהכי גזר קב"ה על אברהם דכתיב היו יהיה בגי' תלתין.

אל ר"ש במטו מנך זיל קמי קב"ה ואימא ליה בר יוחאי שכיח בארעא אזל ההוא מלאכא קמיה דקב"ה ואמר ליה מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי.

אל קב"ה זיל אחרביה לעלמא ולא תשגח בבר יוחאי כד אתא חזייה ר"ש למלאכא אימא ליה אי לית תיזיל גזירנא עלך דלא תיעול לשמיא ותהוי באתר עזא ועזאל וכד תיעול קמי קב"ה אימא ליה אית לית תלתין זכאין בעלמא להוון עשרין דהכי כתיב לא אעשה בעבור העשרים ואי לית כ' להוון עשרה דהכי כתיב לא אשחית בעבור העשרה ואי לית עשרה להוון תרין דאינון אנא וברי דהכי כתיב על פי שנים עדים יקום דבר ואין דבר אלא עולם דכתיב בדבר ה' שמים נעשו ואי לית תרין הא אית חד ואנא הוא דכתיב וצדיק יסוד עולם.

בה שעתא קל מן שמיא נפק ואמר זכאה חולקך ר"ש דקב"ה גזר לעילא ואת מבטל לתתא בודאי עלך אתמר רצון יראיו יעשה:

(זוה"ק)

"אמר רבי יוסי כשמתקרבים ימיו של אדם למות, שלשים יום לפני מותו מכריזים עליו בעולם שהגיע זמנו למות, ואפילו הצפרים העפות תחת השמים מכריזות עליו, ואם הוא צדיק אז שלשים יום לפני מותו מכריזים עליו בגן עדן בין הצדיקים שיכינו עצמם לקבל פניו.

למדנו שכל אותם השלשים ימים נשמתו יוצאת ממנו בכל לילה ועולה ורואה את מקומו שמראים לה בעולם העליון וזה האדם אינו יודע מזה ולא משגיח במעשיו, ואינו שולט עוד בנשמתו כל אותם השלשים ימים, צלמו של אדם נחשך וצורת צלמו הנראית בארץ נמנעת מלהראות.... (ר' יצחק ידע שנסתלק צלמו וביקש מר' יהודה ג' דברים שיעשה אחר פטירתו)

סגולות היום
כתב השפת אמת ששמע מפי החידושי הרי"מ כי יום זה מסוגל לזכות ליראת שמים, ומביא רמז נפלא לכך ממזמור י"ט בתהלים, בו משבח דוד המלך את הקב"ה, ובכל שבח יש חמשה תיבות, א. תורת ה' תמימה משיבת נפש, ב. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, ג. פקודי ה' ישרים משמחי לב, ד. מצות ה' ברה מאירת עינים, ה. יראת ה' טהורה עומדת לעד, **הנה ה' שבחים**, ובכל פסוק מוזכר שם הוי"ה ב"ה, והחמישי מחמשה השבחים הוא יראת ה' טהורה, א"כ הוא ג"כ חמישי שבחמישי, ויום ל"ג בעומר הוא השבוע החמישי ויום החמישי בשבוע, וא"כ הוי"ה ג"כ חמישי שבחמישי, 'הוד שבהוד', ע"כ יום זה יתפלל שיזכה ליראת שמים, וישמעו ה' שוועתו. **(שפת אמת)** **"כשמזכירים את שם התנא רבי שמעון בר יוחאי**, צריך לאחוזו חיל ורעדה". **(שפע חיים)**

"הצדיקים שהיו בעלי רוח הקודש כגון רשב"י וחבריו, הן במדרגה שלמעלה מן הזמן".

(מאור עינים)
יזכור הגוף. הצדיקים במעשיהם מזכין את ישראל, רשב"י מזכך גופן של ישראל לעולם.

(בית אהרן)
רשב"י לכל. כתיב (איוב יט-כ) 'מבשרי אחזה אלוקי, ראשי תיבות מ'תורת רבי ש'מעון ב'ן י'וחאי, כל מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיוק בהש"ת, וכשם שהש"ת הוא ד' לכל, כך רשב"י הוא הרבי לכל אפילו לפחותים.

(שם)
רשב"י משפיע אף לרחוקים.
ביומא קדישא הדין בהילולא רבה הנתנא האלוקי רשב"י, בא התעוררות רחמים תרעין פתוחין עוד מפסח שני כמובא בזה"ק, ור"ש ממשיך התעוררות

השיב לו אליהו: "אם ירצה האדון הזה". (פירש"י שכינה הוה בהדייהו) התפעל רבי יהושע ואמר: "שנים ראיתי, וקול שלושה שמעתי". הקול השלישי היה קולה של השכינה.

ובמהרש"א שם כתב ש"קול שלושה שמעתי", הם רשב"י ור"א בנו ור' יוסי בן בנו כמבואר בפירוש השוכר את הפועלים, והם התפללו על גלות ישראל, עיי"ש.

אך בספר הלולא דרשב"י, מביא דבספר מאמרי ר"א ברשב"י, תמה על זה, דבגמרא שם מבואר דלא הכניסו את ר' יוסי למערת רשב"י ור"א בנו. אך הרה"ג ר' יצחק אריה ארליך שליט"א תיזן, וכתב, דאמנם לא הכניסוהו לתוך המערה עצמה, אלא נקבר מחוץ למערה, אבל ודאי היה סמוך להם מאוד, ושפיר נשמע גם קולו ביחד עמם, ואדרבא, שפיר מדויק שניים ראיתי ושלושה שמעתי, דר' יוסי לא היה עמם שם, אך את קולו שמע, עכ"ד הרה"ג הנ"ל.

מעשה בריב"ל שהיה אליהו זכור לטוב עוסק עמו בדברי תורה, והיו עסוקין במערת רשב"י, ונתקשה ריב"ל בהלכה, א"ל אליהו מבקש אתה לשאול אותה לרשב"י, בא ואני מעמיד אותך לך, מיד הלכו וקרא אליהו לרשב"י וכו'.

(מדרש שוחר טוב פ' ל"ז)

בר יוחאי - נמשחת אשריך
יש להבין מדוע נקרא רשב"י "בר יוחאי" ע"ש אביו, ולא אומרים "רבי שמעון נמשחת אשריך", הנה החילוק בין רשב"י לאביו, שרשב"י עסק כל ימיו בתורה, משא"כ אביו היה חשוב מאוד ומקורב למלכות, ועל ידי זה הציל הרבה נפשות מירושלם, ועשה להם טובות, ורשב"י רצה מרוב ענוה שהיה בו להודיע כי אביו גדול ממנו במעשים טובים, והצלת נפשות גדול מתלמוד תורה, ולכן מרדכי הצדיק היה רצוי לרוב אחיו, כי עסק בהצלת נפשות, דהיה קרוב למלכות, על כן רצה רשב"י שיקראו לו 'בר יוחאי' מפני כבודו של אביו.

(שער יששכר)
ועוד בענין שם אביו הרב הקדוש רבי צבי מוידיתשוב ישב פעם אל השלחן עם חסידיו בהילולא קדישא של ל"ג בעומר, ואמר בין השאר: ידיד נפש אב הרחמן, בגמטריא רבי שמעון בר יוחאי.

בין המסובים ישב למדן אחד, והתחיל לחשוב במחשבתו אם הגמטריא מכוונת, ומצא שבאחד אין החשבון מדויק, ידיד נפש וכו' עולה שבע מאות שישים וארבעה, ורבי שמעון וכו' עולה שבע מאות שישים וחמשה, אתמהא.

הרגיש הרה"ק במחשבתו, פנה אליו ואמר: למדן שכמותך, הרי בגמרא כתיב תמיד "יוחי, במקום יוחאי ואם כן החשבון מכוון.

(עטרת זקנים)
מעשה בתלמיד אחד של רשב"י שיצא לחוץ לארץ, ולאחר ששהה שם תקופה חזר לארץ ישראל עשיר גדול, כשהגיע לרשב"י היו התלמידים (אחרים) מקנאים בו, מכיון שראו אתהריוח הגדול, ובקשו מרכס רשב"י לצאת גם כן לחו"ל.

כאשר נודע לרשב"י מהמעשה, נענה לתלמידיו והוציאם לבקעה אחת שסמוכה למירון, התפלל רבי שמעון ואמר בקעה, בקעה, התמלאי דינרי זהב. מיד התחילה הבקעה למשוך דינרי זהב, ונתמלאה כל הבקעה בדינרים.

אמר להם רשב"י לתלמידיו, אם זהב אתם מבקשים הרי זהב, קחו לכם, אך תדעו שכל מי שיקח עכשיו זהב הרי הוא לוקח מתן שכרו לעוה"ב, שאין מתן שכר התורה בעולם הזה אלא לעולם הבא. כדכתיב 'ותשחק ליום אחרון', כיון ששמעו משכו ידיהם, (התחילו אומרים כי שמחתו ד' בפעליך במעשי ידיך ארנן).

(שמות רבה פ' נב)

מקיום המצוות כהגון, מכל מקום כיון שיודע שיש בורא עולם והצדיקים עבדים לו, ובא לבקש בזכותם, מיד מרחם עליו ר' שמעון,

ודבר זה נראה בחוש אך שהמקום מושך אלפי נשמות ישראל בהתעוררות רבתי, כי ר' שמעון משפיע על כל איש ישראל כמות שהוא, ובראותו אדם שנתגדל במקום שומם מיהדות ורוחניות ובהגיע ל"ג בעומר מתאמץ הוא לעלות על קברו, מיד מעורר ר' שמעון רחמי שמים לומר מי מעמך ישראל גוי אחד בארץ.

(כ"ק אדמו"ר מצאנו שליט"א)
נמשך רפואה. בזכותו של רשב"י נמשך רפואה, כי תיבת ורפאתו עולה בגימטריא 'שמעון בר יוחאי'.

(הילולא רבה)

שבית שב"י. ראה משה מה שיתקן רבי שמעון בר יוחאי, שהיה ניצוץ שלו מזמנא תניינא דסליק משה להר. ולכן כמו שמשנה תיקן ה' ספרים, כן רבי שמעון חיבר ה' פרקים ספרא דצניעותא.

זה **סוד הפסוק** (תהילים סח-ט) 'עלית למרום שבית שב"י נטריוקון ש'מעון ב'ן י'וחאי, שהוא בזמנא תניינא דסליק להר, אבל בזמנא קדמאה 'לקחת מתנות באדם'.

(מגלה עמוקות)

שתולים בבית ד' בחצרות אלוקינו פירחיו. ר"ת 'שתולים בבית ד', שב"י, ר"ת ש'מעון ב'ן י'וחאי, דמבקשים מהבורא ית"ש, דהאורות הקדושים של רשב"י וחבריו השתולים בבית ה' בעולם העליון, יזריחו לאותן העומדים מרחוק בבית ה' שהם בחצרות אלוקינו, כמו החצר הוא לפני הבית כן עומדים מנגד. **(דברי יחזקאל)**

וישב ד' מלך לעולם, יש"ב נטריוקון ש'מעון ב'ן י'וחאי, ר' שמעון ידע האיך להמליך את הבורא על כל העולם.

(אמרי חיים)

תנאים מתלמידי רשב"י משתטחים על קברו במירון
התנא רבי אבא תלמידו של רבי שמעון וסופר תורתו היה נוהג לבוא לקברו של רבי שמעון וללמוד שם מדברי תורתו. כמבואר בזה"ק (ח"א קנו ע"א). גם רבי חייא רבה תלמיד רשב"י, עלה למירון לקבר רבו, ונשק את האדמה הקדושה, שזכתה להטמין את גופו הקדוש של רבי שמעון, רבי חייא רבה אמר שם "אור קדוש שהאיר פני תבל, בזכותו מתקיים העולם, רבי שמעון. אור המאיר זיו העולם".

(זה"ק)

מסופר גם שאחד מתלמידיו שכח את תלמודו, הלך למערת רבו ובכה שם על צרתו, כשנרדם תוך ככי נתגלה אליו רבו רבי שמעון ואמר לו כשתזרוק בי שלשה צורות אבוא. כשהתעורר הלך התלמיד לפותר חלומות ובקש שיפתור לו חלומו, אמר לו ההוא "אם על כל מה שאתה לומד תחזור שלוש פעמים, ישאר למוךך בידך ולא תשכחו עוד". נהג התלמיד כך, ולימודו נשאר בידו כפי שרמזו לו רבו בחלום.

(קהלת רבה פ"י יג)

חז"ל (סנהדרין צ"ח ע"א) מביאים מעשה נורא שארע ליד מערת רשב"י. פעם עמד רבי יהושע בן לוי עם אליהו הנביא בפתח המערה ושווח עמו. רבי יהושע שאל: "האם אוכה לעולם הבא",

הקדוש

הלכו לרבי שמעון מצאווהו שהיה עוסק בתורה נשא רבי שמעון את עיניו וראה את רבי יצחק וראה את מלאך המות שרץ לפניו ומרקד לפניו מחמת שמחתו שעוד מעט ימסר בידו.

קם רבי שמעון ואחז בידו של רבי יצחק לפי שראה אותו מפחד אמר רבי שמעון אני גוזר שמי שרגיל ליכנס אלי יכנס, ומי שאינו רגיל ליכנס אלי לא יכנס, אז נכנסו רבי יצחק ורבי יהודה שהם היו רגילים ליכנס לרבי שמעון, ובו הגזרה קשר את מלאך המות בחוץ שלא יכנס פנימה, השיג רבי שמעון וראה בראיית עין שכלו שעדיין לא הגיע זמנו של רבי יצחק להסתלק מן העולם, כי עד שמונה שעות ביום היה זמן הסתלקותו, הושיבו רבי שמעון לפניו ועסק עמו בתורה.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, שב על יד הפתח ואת מי שתראה לא תדבר עמו, כי השטן שהוא מלאך המות התהפך לכמה גוונין לכן הזהירו שבאיזו דמות שיראה אותו לא ידבר עמו, כי הדבור עם הרשע המזיק נותן לו כח שישלוט עליו להזיקו, ואם ירצה להכנס לכאן תשביע אותו בשבועה שלא יכנס....

בתוך כך קם רבי שמון ועמד בתפלה לפני הקב"ה, ואמר רבנו של עולם, רבי יצחק יהיה ניכר ונודע להיות אצלנו ומהבאים בשערינו ולא מהבאים למעלה, כי הוא אחד משבעה חברים שיצאו מהאדרא קדישא הנקראים שבע עינים הנה אחזתי בו ותן אותו לי שישאר עוד אצלנו בחיים, יצא קול כרוז ואמר השכינה שהיא תמיד קרובה בענפי רבי שמעון היא בטלה את הגזרה מרבי יצחק, לכן הרי רבי יצחק הוא נתון לך להשאר בחיים, ועמך תביאנו בזמן שתבוא ותיקן בגין שרות בכסא כבודך.

אמר רבי שמעון ודאי כן אעשה שאביאנו עמי בשעת פטרתו מן העולם. בתוך כך ראה רבי אלעזר שהמלאך המות נסתלק ואמר מלאך המות אין שום נצוץ דין אפילו כניצוץ היוצא מן הגחלת במקום שרשב"י נמצא".

ולכן בהמשך דברי האדרא: "אר"ש לרבי אלעזר בריה פוק חזי אי הכא רבי יצחק דאנא מערבנא ליה אימא ליה דיסדר מלוי ויתבי לגבאי זכאה חולקיה"

(זה"ק)

הקדושה בעולם. וידוע המאמר "מה הקב"ה לכל אף ר' שמעון לכל", והיינו שרשב"י משפיע לכל מי שבא ומתעורר בתשובה שיושפע עליו רחמים בלי להבדיל איש לרעהו.

ובזה מבואר דברי הגמרא (שבת לג:) בשעה שיצאו מן המערה בשנית כל מקום שנתן בו ר' אלעזר בנו עיניו היה נשרף, ור' שמעון תיקנו, שר' אלעזר מדד במידת הדין, וראה בני אדם שעוסקין בגשמיות, מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, ולא סבל זאת ונהג עמהם במידת הדין, אמר ליה ר' שמעון אי אפשר לדון כל אדם כמונו במדרגותינו, ואצל הבורא כל עולמים נאמר עליו ורחמיו על 'כל מעשיו', ומווד כל אחד לפום דרגא דיליה, ובכך עורר רחמים עליהם, וזהו ר"ש לכל היינו לפי מצבו ודרגתו.

וכן ניהוי אנו, שאפילו כאשר עולה איש פשוט ומגושם למירון, ואין לו השגה אחד מני אלף מהו ר' שמעון, אלא שמקיים המנהג ליסע למירון, ואפילו אינו יודע האיך יש לעלות להר ההוא, ובא לבקש מר' שמעון שזכותו יגן עליו, אזי אומר רשב"י, אדם זה לפי מצבו ודרגתו הירודה, אף על פי שרחוק הוא

א מעשה אויף ל"ג בעומר

כחה של תשובה

רבי אלעזר בן רבי שמעון נודע, כי חותנו, רבי יוסי, חולה מאוד. הצטרפו אליו רבי אבא, ועוד כמה חברים מהחבורה הקדושה, לבקר בצוותא אצל רבי יוסי ולדרוש בשלומו. החכמים יצאו כולם לדרום. בימים שרבי אחד, הלכו חברים מהחברייא קדישא עד שהגיעו לשדה אחד; השדה היה מכוסה בדשא, צמחו בו עצים גבוהים ונאים, ומים זכים מהנחל הקטן עברו בין השיחים והדשאים.

נענה רבי אלעזר - כמה טוב ויפה הוא המקום לשבת ולנוח בצל העצים, ולהתעסק כאן בתורה! התישבו כלם וחדשו חרושים רבים בתורה.

ויהי, בעת שישבו ושווחו ביניהם, ראו לפתע נחש גדול רץ ועובר לפניהם. בראות רבי אלעזר את הנחש, נענה ואמר אליו: - נחש, נחש, חזור מדרכך, כי האיש ההוא שנשלחת מן השמים להמיתו - כבר שב בתשובה והתחרט על העבירה, ולא יוסיף לעשות כדבר הזה עוד! **תמחו החברים**, ורבי אבא שאל אותו: מה זה אצל רבי אלעזר בקש מהם לשותק.

אמר רבי אלעזר: נחש, נחש! אחר שלחשו לך מן השמים שתהרוג אותי אדם - התנחם האיש והחליט שלא ישוב לאותו עוון לעולם. סור לך מן הדרך! קם הנחש על עמדו ולא הלך לכאן או לכאן.

בראות רבי אלעזר, כי אינו שב על עקבותיו, פנה אליו שוב ואמר לו: - נחש, נחש! יודע הנני מה שאנתה רוצה. חזור מדרכך. הנה במערותך ישן גוי אחד, גדול ורוצח, וזה עתה שדד והרע ליהודי אחד. קום ומהר להרוג אותו תמורת היהודי ששב בתשובה!

מיד חזר הנחש, וקפץ משם במרוצה לדרכו.

לאחר שהסתלק הנחש, נענה רבי אלעזר ואמר לחבריו: - חברים! אם לך מילא כאן עכשיו, היה נחש זה עושה רעות רבות והיה ממלא את שליוחתי להמית את היהודי; כי האיש עבר עברה חמורה, ובטרם הספיק לשוב בתשובה - צוו מן השמים על הנחש להרגו. בתוך כך, התחרט היהודי על מעשיו הרע וקבל על עצמו שלא ישוב לעולם לחטא זה, וכך ניצל מדין המות שנגזר עליו!

שאלו החברים: מאין נודע לך כל זאת?

ענה להם רבי אלעזר: אבי (רבי שמעון בן יוחאי) למד אותי הסימנים הללו, ועל ידי כך נודע לי הדבר.

אמרו לו: אמנם נכון הדבר לגבי הנחש, אשר הכרת בו לפי הסימנים שראית עליו. אבל איך ידעת על אותו האיש, ששב ונחם על עונו (כאשר איך האיש לפניך ולא ראית בו שום סימנים)?

ענה להם: ראיתי את הנחש, שהיה בוער כאש מכעס וחמה, בעת מלכו היו קשקשיו וספירי עורו זקפים כלפי מעלה, וזבו היה מוצב וזקוף, והוא הלך במהירות רבה. לפתע בא לקראתו רוח, שנברא מהרהורי החרטה של היהודי, התייצב מול הנחש וסיפר לו, כי הוא נברא מהרהורי תשובתו, וביקש ממנו לחזור לדרכו - לאחר שהאיש שב וניחם על עונו. אולם הנחש הרע לא רצה להקשיב לדברי הרוח לחזור לאחוריו ולוותר על שליוחתי, אלא לאחר שיתנו לו כופר ותמורה, היינו - להמית איש אחר שעבר עבירה, במקום האיש שחזר בתשובה. כי כך דרכו של הנחש: לאחר שנתנה לו רשות ושליוחתי להמית מישהו, לא ינוח ולא ישקוט עד שישלים את הצווי שהוטל עליו, או שיתנו לו רשע אחר להמיתו.

לכן - סיים רבי אלעזר את דבריו - כאשר ראיתי, כי הנחש רוצה להמשיך בדרכו, גזרתי עליו לחזור על עקבותיו. כדי שלא יעשה רעה לאותו יהודי ששב בתשובה על מעשיו!

נענו החכמים לרבי אלעזר: כעת ברור לנו מאין ידעת על אודות היהודי שהתחרט על עונו. אבל מאין נודע לך על אותו גוי, שהרע ליהודי, הישן במערה?

אמר להם רבי אלעזר: אותו רוח שנברא מהרהורי התשובה של היהודי וסיפר על כך לנחש - הוא אשר לחש על אזני וגילה לי זאת. כדי שאוכל לתנו לנחש תמורת היהודי!

התפלאו החברים מאוד כמה שראו ושמעו.

אמר רבי אלעזר לחבריו: בואו, חברים, ונלך אל המערה לראות מה שקרה, כי הנחש כבר עשה מה שהוטל עליו. **קמו החברים** ממקומותיהם והלכו יחד אל המערה. היא היתה חצובה תחת סלע אחד באותו שדה. והנה מצאו בה את הגוי הרוצח מת, והנחש כרוך על עקבו. ירד

הנחש מעקביו וכרך את עצמו על גרונו, הרפה מגרונו וכרך עצמו על עקביו, ולא רצה להפרד מגופת הגוי המת.

בדקו החכמים בגופת הרוצח ובבגדיו, ומצאו אצלו ארנק מלא כסף. ארנק זה גזל הגוי בדרך מיהודי אחד, לאחר שהכה אותו קשות.

רבי אלעזר לקח את הארנק עם הכסף ואמר:

- ברוך ה' הרחמן, אשר בכל דבר הוא עושה את שליוחתי!

חזרו החכמים למקומם, ישבו ליד העצים הגבוהים ונחל המים ולמדו תורה.

פתח רבי אלעזר ואמר - נאמר (ישעיהו מג, ד) "מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתי ואתן אדם תחתיו ולאומים תחת נפשך". והלא יקר היה צריך לומר - מאשר אתה יקר בעיני - ומהו יקרת, שמשמעו שמעצמו נעשה יקר? אלא כך הוא ודאי, שכל אדם שהוא בעונות לפני הקב"ה, בתחילה הוא נקלה והוא תועבה לפני הקב"ה, ואחר שנתישב בדעתו ושב מעונו - הוא מתיקר מעצמו, והקב"ה קורא עליו ואומר מאשר יקרת - אתה מעצמך יקרת.

'בעיני נכבדת ואני אהבתי' - כי אין אהבת הקב"ה אל אדם בעולם, אלא למי ששב מעוונותיו, וע"כ - "ואני אהבתיך"; אבל מה אעשה שכבר ניתנה רשות לנחש להזיק. זו היא העצה - ואתן אדם תחתיו, מהו האדם שהקב"ה נותן כופר תחתיו? הוא אדם הבא פעם של הצד הרע, שאותו נחש יאכל משלו, מן הצד שלו, שכתוב "ואתן אדם", אל תקרא אדם אלא אדם. "ולאומים", היינו אותו שנאמר עליו ולאום מלאום יאמץ, וזה זרעו של עשו שנותן תחת נפשו.

בעודם יושבים ועוסקים בדברי תורה, ראו החברים מרחוק יהודי אחד הולך ביער. היה זה אותו היהודי, אשר הגוי הכה ושדד את כספו. הוא היה עיף, מוכה ופצוע, ולכן נכנס אל היער והתישב תחת העצים לנוח מהמכות ומחום השמש הלוהטת.

ישב היהודי תחת העץ והצדיק עליו את הדין, אך גם התרעם ואמר:

- **רבון העולמים!** גלוי וידוע לפניך שאין אני דואג בעבורי, לא על גופי ולא על כספי, כי כל מה שנעשה - בדין נעשה, ובודאי מגיע לי העונש הזה. אבל איך לא אחיה מיצר ודואג על שתי הצרות שנתכו עלי:

- הנה לקחתי אל ביתי את אמי ואמי הזקנים להחזיק אותם ולכלכלם. ומה אעשה כעת, כאשר אבוא אל ביתי בידיים ריקניות? לאחר שהגוי שדד ממני את כספי!

ועוד, בארנק המעות שהיה עמדי, היה גם נרתיק קטן ובו ארבע מאות זהובים שהפקיד אצלי עני אחד, שחסך לעצמו להוצאות נשואי בתו. וכעת מה יעשה עני אומלל זה וכלי לא ידאב לבי ביותר על זה - רבוננו של עולם!?

בכה העני ואמר: כתוב בתהלים (טו, ז): "משפטי ה' אמת, וצדקו יחידיו". המשפטים והדינים של הקב"ה הם אמת - מפני מה? משום שהם "צדקו יחידיו". כי בעת שהקב"ה רוצה לעשות דין, באים הסניגורים והמקטרגים ועומדים זה מול זה, אלה מול אלה, עד שמצדיקים את הדין. ולאחר שצדקו בדינם והסכימו בבית דין של מעלה על כך, הרי אז הם "משפטי ה' אמת". ומתי הם "צדקו יחידיו", בעת שכל בית הדין של מעלה מצדיקים את הדין. אם כן, רבוננו של עולם, לא על שלי אני בוכה, אלא על אלה שאינם שלי, ומדוע מגיע להם כל זאת!?

כאשר שמעו רבי אלעזר והחברים קול בכיו של האיש, קמו ממקומותיהם והתקרבו למקום הקול. נגשו אל האיש, שישב תחת האילן, החזיקו אותו בזרועו ולקחוהו אצלם. החל רבי אלעזר להרגיע אותו ולעודדו, ואמר לו:

- **אל תירא**, צדיק אמתית. אם לא היית צדיק, לא היה הקדוש-ברוך' הוא עושה אתך הנס הגדול הזה שעשה לך! קח לך את הארנק עם מעותיך, ובוא וראה מה עשה הקב"ה בגיגך!

הלכו עמו החברים עד למערה, שם היתה מוטלת גופת הגוי שהכה ושדד את כספו. בהגיעם למערה, ראה היהודי את הגוי מת, והנחש עושה בו נקמות והוא כרוך על צוארו כבתחילה.

בראות היהודי את גופת המת, הכירו מיד, כי אמנם הוא הוא השודד שהתנפל עליו ושדד אותו. הוא השתטח על הארץ ונתן שבח והודיה להקב"ה על מה שקרה לו, ושק את ידיהם של רבי אלעזר והחברים, ואמר להם:

עתה ידעתי כי הקב"ה הקרה לפני את הנס הזה בגללכם!

הוציא היהודי את צרור הכסף מתוך הנרתיק, ואמר לחכמים: הלאו תראו, הנה הצרור עם הכסף השייך לעני האומלל, שבגללו בכיתי כאשר השודד גזל אותו ממני, כן בכיתי על שלא אוכל לכלכל את אבי ואמי הזקנים הנמצאים בביתי!

הוא הראה להם את הפצעים והחבורות שנעשו בו מן המכות שהכהו הגוי, וביקש מהם שיתפללו לרפואתו השלימה.

ביקש רבי אלעזר רחמים עליו, והיהודי נרפא מפצעיו.

שוב קרבו החכמים אל הנחש, שהיה כרוך עדיין על גופת הגוי המת, ורבי אלעזר אמר אליו:

- נחש, נחש, כל מה שעשית - יפה עשית. הראת לנו גם את כוחך, גבורתך ונקמתך, וראינו זאת שלש פעמים. כעת לך לדרכך והסתתר במערותך. גזרתי עליך שלא תזיק יותר לשוב בריה שבעולם!

נפרד הנחש מגופת המת, הרכין את ראשו מול החכמים והלך לו לדרכו.

אמר רבי אלעזר לאותו יהודי - "לך וקח את שלל שונאך. בכיסו של הרוצח נמצא נרתיק עם דינרי זהב, אותו גנב מיהודי אחד. אל תקח משלו מאומה, רק את הנרתיק שבכיסו. עם הנרתיק הזה לך לאיש פלוני, המתגורר במקום פלוני, ותנהו לו עם הכסף. כאשר תגיע אליו תמצא שאשתו מתה (והוא יושב עליה "שבעה" - וזה יהיה לך לאות ולסימן שהוא האיש).

"לאיש זה יש בן ושמו שמעון. הוא נסע פעם בספינה ואתו סחורה. בנו של אותו גוי נסע גם הוא בספינה זו, וגנב את הנרתיק עם הכסף משמעון (בנו של היהודי) ונתנו לאביו הגוי.

"לך, אם כן, לאותו יהודי ואמור לו, שימסור את הנרתיק הזה עם הכסף לבנו שמעון, אשר יבוא אליו בקרוב, ויודה להקב"ה אשר החזיר את האבידה לבעליו".

כך עשה. הוא לקח את הנרתיק, השתחוה לפני רבי אלעזר ונשק את ידיו.

החברים שראו כל זאת - תמחו מאוד על כל האותות והמופתים שראו עיניהם. נענה רבי אבא ואמר לרבי אלעזר: - בכל הדרך הזאת שהלכנו אתך עד כה, ראינו אצלך פלאות, אך, הפלא האחרון הוא אצלנו בגדר פלא פלאים!

ענה לו רבי אלעזר: - סוד הדבר הזה לא קבלתי על ידי סימנים וגם לא מחכמותי, אלא הרוח אשר בקרבי הביט וראה כל זאת, כאילו ראיתי כל זה בעיני.

כלומר, גופו של רבי אלעזר היה טהור ומזוכך מכל חומר גשמי, וחכמיות גופו לא היתה כחכמיותו של גוף אחר, לכן, מה שנמצא בתוך גוף זה לא מנע ולא עיכב בעדו מלראות לו מיני דברים רוחניים עלאיים אשר איש אחר אינו מסוגל לראות זאת בגלל חומר הגוף שלו, ולכן ראה רבי אלעזר בעיני רוחו את כל מה שראה!

תמחו כל החברים לאחר כל המאורעות שקרו להם והמשיכו בדרכם אל רבי יוסי לבקרו, והצטרף אליהם אותו יהודי אשר אתו קרה הנס.

משהגיעו לביתו של רבי יוסי, מצאוהו יושב על מיטתו ועוסק בתורה. ברכו אותו רבי אלעזר והחכמים לשלום, וכולם שמחו יחד.

פתח רבי יוסי ואמר חידושי תורה על הפסוק "רפאני ה' וארפא, הושיעני ואושעה" (ירמיה יז), ושאל: כיון שאמר "רפאני" - מדוע אומר שוב "וארפא"? כיון שאמר "הושיעני" - מהו "ואושעה"? ועוד: כיון שהרופא מרפא - מי הוא שמחה?

אלא - תירץ רבי יוסי - כל הרפואות שבעולם הן בידי הקב"ה, אבל יש מהן הנמסרות עליידי שליח, ויש מהן שלא נמסרו לשליח. אלו הרפואות שנמסרו בידי שליח אמנם מרפאות, אבל המחלות חוזרות, לפעמים, אבל אלו שהקב"ה מרפא - מחלות אלו אינן חוזרות לעולם, ולכן הרפואה היא כזאת, שאין אחריה מחלה כלל, ומשום זה ודאי "רפאני ה' וארפא" - בלי קטרוג כלל.

ועתה, חברים - סיים רבי יוסי - הקב"ה נתן לי רפואה, ולאחר שהחלה אותי - ריפאני.

סיפרו לו החברים מה שארע במעשה הנחש. התפלא היהודי, בכה ושמח על כל מה שקרה אתם, ואמר: חברים נודר אני שאלך לאותו יהודי שהגוי גזל ממנו הכיס, ואתחבר עמו, ונודה ונשבח לרבנו העולם, ושמח אתם.